

ONTWAKEND VOLK

LENTEMAAND · GRASMAAND 1944

BOEK bespreking

Prof. Dr. H. Visscher: **Ondergang van de Republiek der Vereenigde Nederlanden.** Amsterdam, Volksche Uitgeverij Westland, 1943. Uitgegeven ten bate van het Roode Kruis. 490 blz. Prijs gebonden *f* 6.50.

Toen in 1940 het oordeel der geschiedenis over Nederland viel, toen voor de meesten van ons volk een wereld, waarin zij waren opgegroeid, en waarmee zij vertrouwd waren geraakt, van de aarde scheen te zijn weggevaagd, was sindsdien drieërlei houding mogelijk, al naar den aanleg, waarover de mensch beschikt. Men kon het voorbijgegane blijven aanhangen, het met smart herdenken, of met hoop zijn herstel tegemoetzien, maar in ieder geval in de wereld van gisteren blijven leven. Dit was de vanzelfsprekende houding van een groot deel van de massa van ons volk en minder vanzelfsprekend ook de houding van hen, die door hun opvoeding en natuurlijke gaven en door het inzicht, dat men van hen in hun positie mocht verwachten, toch beter moesten weten . . .

Daartegenover staat lichtend de houding van hen, die begrepen, wat de nieuwe toestand van hen eischte, die met de hand het roer gegrepen hebben van het al jaren stuurloos geworden schip, of die zich practisch inzetten voor den dienst met de wapenen aan het nieuwe Europa, aan het Rijk, dat geboren staat te worden. Practisch gesproken, vindt men deze pioniers uitsluitend onder hen, die al zoolang reeds het nationaal-socialisme hadden aangehangen, of wie door de gebeurtenissen van 1940 hiervoor de oogen waren opengegaan.

En dan is er die kleine groep van leiders op het gebied des geestes, die, waar de meerderheid der intellectueelen hun saamhoorigheid met de massa onder verloochening van hun wezen als leidende figuren domweg volgde, eveneens hun plicht beseften, daarin gelegen, het volk op den nieuwen weg vóór te gaan. Voorzoover hun belangstelling uitging naar de geschiedenis, was een hunner taken, na te gaan, in hoeverre in het verleden aanwijzingen te vinden waren, dat de gebeurtenissen van 1940 niet door een blind noodlot over ons kwamen, doch hoe en waarom ook hier in het verleden het heden lag. Een dezer is de schrijver van dit boek, een man, die lange jaren zijn geloof en zijn wetenschap eervol gediend heeft, en die thans nog als raadgever van den Leider optreedt, en reeds daardoor blijkt geeft, zijn land en volk te willen blijven dienen, zoolang hem de kracht daartoe beschikbaar is. Hoezeer hij daartoe in staat is, bewijst dit boek, dat uitgaat van een gesprek, dat de schrijver tijdens den vorigen oorlog met den grooten staatsman Abraham Kuyper (wiens kleinzoon zoo juist het offer van zijn leven aan het Oostfront gebracht heeft) over de toekomst van Europa en van Nederland voerde. Kuyper toonde zich reeds toen de profeet van datgene, wat wij thans beleven: „In de crisis, die wij doorleven, zijn de diepste beginselen, de bestaansvoorwaarden der Westersche cultuur betrokken" en: (onze vaderen) „bekommerden zich zelden om de groote vragen, die Europa's toekomst bepaalden, doch ook dan nog meestal slechts uit den gezichtshoek der handelswinst" (blz. 15).

In het eerste deel nu gaat de schrijver na, hoe door „teleurgestelde verwachting" de oorspronkelijk nog door de vaderen der Unie als tamelijk nauw gedachte band met het „Heijlige Roomsche Rijck" steeds losser werd gedurende onzen strijd met Spanje. Waar het stervende Rijk zich aan ons niets gelegen liet liggen, kon onze liefde ook niet van één kant blijven komen.

Het tweede en grootste gedeelte van het boek wordt ingenomen door een uitvoerig en goed gedocumenteerd betoog, strekkende tot het bewijs, dat onze Republiek in deze omstandigheden, als „zeehandelsrepubliek" reeds op onzekere voeten staande, „calvinistisch geboren en humanistisch opgevoed," steeds verder afraakte van de groote geestelijke beginselen, waaruit zij was voortgekomen en in het begin gevoed, en steeds meer in de regenten een bestuur vond, dat in materialisme en humanisme zich afkeerde van het volk, zoowel als van de politieke mogelijkheden tot handhaving of zelfs uitbreiding van de machtsbasis van het gemeenebest.

Merkwaardig zijn de waarschuwende stemmen die de belezen schrijver citeert, vooral uit kerkelijken kring, tegen dit toegeven aan materialisme en dit zich keeren van de landspolitiek in grooten stijl. In twee slot-hoofdstukken behandelt hij in dit deel dan nog eens de opkomst van Bismarcks tweede Rijk en de positieve houding, die daartegenover iemand als Groen van Prinsterer aanneemt: „een nauwe verbintenis van het onafhankelijke Koninkrijk der Nederlanden met Noord-Duitschland schijnt mij in overweging genomen te moeten worden."

In de derde afdeeling: „Nederland in het Kader der Moderne Wereld" tenslotte behandelt Prof. Visscher de techniek, het Marxisme en de leer der evolutie als evenzoovele volksontbindende krachten in de 19e en 20ste eeuw, terwijl het Amerikanisme als geldmacht, strevende naar de wereldheerschappij, als vanouds niet alleen vijandig is aan het Duitsche, doch eveneens als bedreiging van het Nederlandsche koloniale Rijk optreedt in het geval eener toenadering tusschen Nederland en Duitschland.

Zoo kan, gesteund op een overweldigend bewijsmateriaal, de conclusie over dit in taal en inhoud even voorname boek slechts luiden, dat Nederland althans in nauwe samenwerking met het Rijk een nieuwe toekomst tegemoet kan gaan, in het binnenland gedragen door een diepe geestelijke overtuiging, steeds werkend aan de vervolmaking der volksgemeenschap tegen de machten van kapitaal en Marxisme in.

Dr. F. C. BURSCH

Roland Krug von Nidda: **Marianne 39.** Nederlandsche bewerking van M. Vierhoudt naar de oorspronkelijke uitgave, onder denzelfden titel, verschenen bij Frundsburg. Verlag, Berlijn. Den Haag, 1943, N.V. Uitgevers-Maatschappij Oceanus. 143 blz. met 66 foto's in koperdiepdruk. Prijs: ingenaaid *f* 5.50, gebonden *f* 6.50.

De schrijver die Duitschland als diplomaat in de moeilijke jaren vóór 1939 te Parijs vertegenwoordigde, schreef dit boek na het accoord van München in 1938, toen er nog hoop kon bestaan, dat een oorlog tusschen beide landen op het laatste oogenblik kon worden afgewend. Vandaar, dat in dit boek volstrekt niet de nadruk gelegd wordt op wonde plekken, dat het een welwillenden en optimistischen toon ademt, en nog verwachtingen voor de toekomst gekoesterd worden, die helaas niet verwezenlijkt werden. Moeten wij nu daaruit concludeeren, dat de inhoud alléén historische waarde hebben zou, als tijdsbeeld van een nooit terugkeerend verleden? De schrijver zelf liet zijn boek in 1940 herdrukken met een kort naschrift, een appèl aan de Fransche jeugd, doch verder ongewijzigd. En inderdaad, voor de beoordeeling van het Frankrijk van heden is het uitermate belangwekkend, dit boek te lezen als een voorzichtige prognose. De eerste gedeelten van het boek, handelenden over de „De Provincie" en „Parijs en haar zeden" zijn getuigen van de liefde van den schrijver, zij het ook geen blinde liefde, voor zijn gastland, doch o.i. verder tamelijk onbelangrijk en oppervlakkig. Maar dan wendt de schrijver zich tot het publieke leven: „De binnenlandsche toestand", „de lijn in de buitenlandsche politiek", „Frankrijk en zijn Imperium" en „kopstukken van dezen tijd".

Interessant is vooral, wat opgemerkt wordt over „De cultus van de mythe" (de mythe „Frankrijk", de mythe „Jeanne d'Arc" en de mythe „Napoleon"), levende zoowel bij rechts als bij links, bij Katholieken en ongeloovigen. Inzonderheid wat daar gezegd wordt over den invloed der Katholieken, aarzelend tusschen een „linksch" of een „rechtsch" Katholicisme is belangwekkend! Natuurlijk mag een onderhoofdstuk over „De waarde van den Poilu" in een Duitsch werk niet ontbreken, doch veel interessanter is het gedeelte, gewijd aan de Fransche jeugd, die zich toenmaals tusschen doofheid en lusteloosheid bewoog, waarin de nieuwe gedachten niet voldoende doordrongen. Zeer interessant zijn de gedachten over de lijn in de buitenlandsche politiek. Wanneer schr. zegt (blz. 185) „wil men aanspraak kunnen maken op een overwegende politieke positie tegenover anderen, dan moet men blijk kunnen geven van een machtige idee en van een kracht die in die idee haar oorsprong en voedsel vindt". Dat deze idee na 1919 ontbrak, is de grondfout, zoowel van Engeland's als van Frankrijks politiek.

In dit verband is merkwaardig als getuigenis van pessimisme in eigen toekomst, de redevoering die Flandin in 1937 tot de Canadeezen richtte (blz. 220). De Duitsch-Fransche verhoudingen werden uiteraard diepgaand besproken en de lezing van de daaraan gewijde bladzijde is zeer de moeite waard.

Duitschlands liefde jegens Frankrijk grooter

(Vervolg: zie pag. 31)

ONTWAKEND VOLK

MAANDBLAD VOOR DE VORMING VAN DEN NEDERLANDSCHEN GEEST

Hoofdopsteller: H. C. Nije, Utrecht
Opstellers:
J. J. v. d. Hout, A. Joh. Reinders
Redactie Secr. L. J. A. M. Lammers
Redactie-adres: Utrecht, Maliebaan 41

Voor administratieve correspondentie
Oude Gracht 172 - 176 — Utrecht
Telefoon 11851-11852. Giro 207915
Abonnementsprijs f 3.- per jaar
Uitgave van Nenasu — Utrecht

TYPOGRAFISCHE VERZORGING: STUDIO NENASU

ACHTSTE JAARGANG • NUMMER 3 • LENTEMAAND - GRASMAAND 1944

ONTWAKEND GETIJDE

Foto: Volksche Werkgemeenschap

Wij zijn in 1931 begonnen, omdat wij niet anders konden. Wij walgden van de kunstmatige politieke verdeeldheid, het opteren van de volkskracht in onderlingen strijd van partijen, die zeiden de natie te willen dienen, maar haar tot onmacht doemden. Het verval van de volksche waarden, het schreeuwende sociale onrecht voortvloeiend uit de uitstooting van honderdduizenden uit den arbeid, zou nimmer verbeterd kunnen worden door een verdeeld en een verscheurd volk. Ons stond voor oogen het hervinden van de eenheid der natie op de eenige mogelijke basis voor alle goedwillende en eerlijke lieden: de liefde voor Volk en Vaderland en den wil tot sociale gerechtigheid, opdat ons Vaderland een tehuis zou worden waarin alle volksgenooten, die dit waardig zijn, zich geborgen zouden gevoelen.

Kultuur

Wij spreken veel over kultuur; wij spreken van de Europeesche kultuur, van Noordraskultuur, van Nederlandsche kultuur, enz. en beseffen niet altijd, dat wij het woord dan toch wel wat slordig, of, op zijn minst, weinig afgebakend gebruiken.
Wat is die kultuur? Wij staan niet meer op het standpunt van een „menschheidskultuur", daar gelooven wij niet aan en wel daarom niet, omdat de menschheid geen éénvormige massa is, maar uit sterk uiteenloopende elementen bestaat, zóó uiteenloopend, dat wij voelen, dat hun geestelijke voortbrengselen ook zoozeer moeten verschillen, dat deze geen eenheid vormen.
Er zijn dus kultur*en*.
Maar hoe willen wij die begrenzen? Wanneer wij van de Europeesche kultuur spreken, dan vatten wij een gebied samen, waarin twee groote groepen van de alleroudste tijden af duidelijk te onderscheiden waren: het Noorden en het Middellandsche Zeegebied, dat zich ook ver langs de westkust voortzette, tot op de Britsche eilanden. Het Oosten laten wij dan buiten beschouwing. Die twee zijn er nog, wij spreken van Germaansch en Romaansch en wij weten, dat hier rasverschillen aan ten grondslag liggen. Moeten wij dus ook van twee kulturen spreken?
Voor wij die vraag beantwoorden, willen wij die andere benaming even bezien: Noordraskultuur. Hoe begrenzen wij die? Schijnbaar eenvoudig, want Noordraskultuur is de kultuur, zooals het Noordras die voortbracht en voortbrengt. Maar dan rijst meteen de vraag: kennen wij die? Het Noordras is immers als sterk overwegend kultuurscheppend ras nog slechts in Noord-Europa te vinden en hoe zit dat dan met die Europeesche kultuur?

Het is duidelijk, dat hier alle aanleiding tot begripsverwarring aanwezig is en dat wij er goed aan zullen doen, deze verwarring te voorkomen.
Er zijn menschen, die alles van het ras uit bekijken, die zeggen dat ras het primaire is. Zij beschouwen ras als de grondslag van alle menschelijke levensuitingen en zelfs daar, waar — dank zij verregaande verbastering — van ras geen sprake meer kan zijn, willen zij de verschijnselen nòg uit het ras verklaren, door deze n.l. te begrijpen uit het ontbreken van ras.
Deze menschen zijn nationaal-socialisten, want de nationaal-socialistische wereldbeschouwing, zooals die het eerst door den Führer is geformuleerd, berust op dit rasbewustzijn. Het is niet anders dan de vormgeving van de oeroude wereldbeschouwing van ons ras, passend voor *dezen* tijd. Het is de bewustwording, dat er veel in ons denken en doen was binnengeslopen, dat van vreemden oorsprong is, dat bij ander ras thuis hoort en dat wij niet konden verteren en verwerken en daarom moeten uitstooten.
In dit verband spreken wij van kultuur, van „onze" kultuur en bedoelen de kultuur van ons ras. Wij spreken van wereldbeschouwing, van „onze" wereldbeschouwing en ook daar bedoelen wij de wereldbeschouwing van ons ras.
Zoo kunnen wij spreken van de Indogermaansche kulturen en bedoelen daarmee al die kulturen — van de Arische Indiërs in het Verre Oosten, tot de Germanen in het Westen — en wij speuren de verwantschap na en vatten ze samen, omdat wij hebben leeren zien, dat zij alle gedragen werden door één en hetzelfde ras, het Noordras.

Spreken wij nu van Noordraskultuur, dan bedoelen wij daarmee dit gemeenschappelijke, de kern, het wezen, dat al deze kulturen doordringt, hoezeer zij ook overigens mogen uiteenloopen. Want niemand zal ontkennen, dat er een groot verschil bestaat tusschen hen, die de Veda's schiepen, en de nuchtere Romeinen. Maar diep, in het wezen verborgen, is die wondere verwantschap: het gemeenschappelijke bloed. Dit ras is echter niet onvermengd gebleven en de kultuur stond in die ver uiteenliggende landen aan totaal verschillende invloeden bloot. Daarom verwondert het niet, dat zij zoo zeer verschillen kan. Zoo goed als broers in aanleg kunnen verschillen (ook al zijn de ouders van betrekkelijk zuiver ras) zoo verschilden de groepen, de stammen, die uitzwermden, die ieder een eigen geschiedenis zouden maken, en ieder hun zeer bijzondere begaafdheden hadden.
Maar in den grond, in wezen, hadden zij dezelfde wereldbeschouwing, deze Noordras-wereldbeschouwing; ook wij, de groep, die tot Germanen zou worden en die dus ook een kultuur schiep, die tot deze Indogermaansche behoort.
Bleven wij echter onberoerd en onbeïnvloed? Allerminst! Van de oudste tijden af was er een wisselwerking tusschen het Noorden en het Middellandsche Zeegebied. Volksverhuizing, de „universeele" kerk, economische en politieke betrekkingen, oorlogen en bondgenootschappen, het waren altegader oorzaken van wederzijdsche zeer diepgaande beïnvloeding, soms vruchtbaar, soms schadelijk.
Maar dank zij deze beïnvloeding ontstond aan de oppervlakte ook overeenkomst. Om er één te noemen: heel Europa spreekt Indogermaansche talen (op heel kleine resten na); het Middellandsche Zeegebied verloor zijn oereigen talen en werd „geïndogermaniseerd". Heel Europa werd ook gekerstend.
Maar wij, die het ras als de grondslag blijven zien, wij weten, dat met deze dingen het wezen nog niet behoeft te veranderen en nu kunnen wij dan ook de vraag die wij open lieten, beantwoorden: bestaat er één Europeesche kultuur? In zekeren zin ja; aan de oppervlakte, in allerlei uiterlijke vormen. Meer naar de diepte minder, al is ook daar verwantschap tot op zekere hoogte, want Noordras-bloed drong overal door.
Maar wanneer wij tot *het wezen* willen doordringen, wanneer wij op het nationaal-socialistische ras-standpunt staan, dan moeten wij zeggen, dat er toch een zelfstandige Germaansche kultuur is, waarin het Noordras-element den doorslag geeft.

Kultuur is dus een zeer samengesteld iets.
Daar is de wederzijdsche beïnvloeding van kulturen, die met elkaar in aanraking komen.
Daar is het historische element, de ontwikkeling die zij doormaakt, de „tijdgeest", die zich in haar weerspiegelt.
Daar is het volk, de groep van volken, die haar bouwt en die niet homogeen van samenstelling behoeft te zijn.
Maar bij al die samengesteldheid en ingewikkeldheid zoeken wij, nationaal-socialisten, naar de kern, de bevruchtende wezenskern, die naar onze overtuiging in het ras ligt. Daarom spreken wij ook van het Rijk als een „zedelijke orde" en bedoelen daarmee iets principieel anders dan met het solidaire Europa. Deze zedelijke orde berust op de wezenskern, op het ras. De solidariteit berust op gemeenschappelijke belangen, op geografische ligging, op de „Europeesche kultuur". Maar *wij* willen — àls wij dit woord dan al gebruiken — beseffen, dat wij daarmee niet tot het wezen der dingen doordringen. Het wezen ligt in het ras, en het rasbegrip is immers niet een Zondagsch jasje, dat wij ons „ook nog" hebben aangeschaft, iets dat er „ook nog" bij komt, maar het is de grondslag van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing — in alle dingen.

J. C. NACHENIUS

DUITSCHE EN EUROPEESCHE VRIJHEID VAN GEEST

DOOR DR. ALFRED ROSENBERG

Over de vrijheid van den wil en van den geest zijn steeds wijsgeerige disputen gehouden; aan den eenen kant werd deze vrijheid van den wil verdedigd als iets, dat werkelijk bestaat, aan den anderen kant werd beweerd, dat zij een illusie was, omdat de mensch onderworpen is aan de onveranderlijke wetten van de natuur en daaraan niet ontsnappen kan.
Over één punt echter kunnen allen het eens zijn. n.l. dat absolute vrijheid in het leven niet bestaat, doch dat deze steeds begrensd en betrekkelijk is.

Met name in de buitenlandsche politiek bestaat geen absolute vrijheid. De souvereiniteit van iederen staat wordt door die van zijn buren en tegenstanders begrensd, zelfs de sterkste staat moet rekening houden met de rechten van andere groote staten en statengroepen.
In de 19e eeuw hebben echter juist die machten, die ons „bevrijden" wilden, er naar gestreefd, door opeenhooping van het goud en van het geld alle vanzelfsprekende rechten van de volkeren met voeten te treden als nog nooit tevoren in de geschiedenis. De leer van een wereld-economie in den zin van de instelling van een opperste leiding, beteekent in principe de vernietiging van het nationale bedrijfsleven.
De oprichting van een wereld-politie, waarop thans door Londen en New-York weer sterk wordt aangedrongen, zou inhouden, dat deze wereld-politie door iemand zou moeten worden gecommandeerd. Den vroegeren Volkenbond wordt door deze kringen verweten, dat hij niet uit de in 1914 in dienst van de Entente staande troepen een centrale macht heeft gevormd, om deze overal in te zetten, waar zich een volk niet wilde onderwerpen aan de dictatuur van de in den toenmaligen Volkenbond vereenigde economische machten der wereld. Als doel gold voor deze geheele geestesrichting, waaraan „humanitaire" vrijmetselaarsideeën ten grondslag lagen, een *wereldrepubliek*.

DR. ALFRED ROSENBERG

Ieder universalisme heeft dus een mogendheid noodig, die de wereld beheerscht, en dat beteekent de onderdrukking van alle organisch gegroeide naties.
De internationale trusts en concerns van de 19e eeuw waren de voorloopers van de huidige ontwikkeling der enorme militaire en technische krachten, die thans ten dienste staan van hen, die deze onderdrukkingsplannen koesteren en die tegen de vrijheid van eeuwenoude Europeesche naties met alle denkbare laagheid zijn opgetreden.
In overeenstemming met hun slechts op uitbuiting gerichte binnenlandsche politiek voeren ze thans een wereldoorlog tegen alle volkeren en werelddeelen, die nog niet volkomen ten prooi zijn gevallen aan deze uitbuiting en het is een ironische beschikking van het lot, dat de poging om de wereld uit te buiten juist geschiedt onder de vlag van de vrijheidsidee.

In de V.S. is het zoogenaamde loopende-band-systeem uitgevonden, dat een gemechaniseerde arbeidscontrôle over millioenen met zich brengt. Deze gemechaniseerde contrôle was het resultaat van een ontzaglijk kapitalistisch collectivisme. Als antwoord hierop bracht de ontwikkeling van de 19e eeuw niet een breken met deze wereldbeschouwing, doch slechts een proletarisch collectivisme in den zin van het marxisme.

Tegenover den klassenstrijd van bovenaf kwam de klassenstrijd van onderen af. Tegenover de kapitalistische internationale de proletarische internationale. De zoogenaamde vrijheid in het bedrijfsleven uitte zich in de uitsluiting, het vertwijfelde antwoord van de verdrukte massa was de staking.
Dit alles was niet meer een spel van vrije krachten, doch dit waren uitingen van collectivisme, die met vrijheid niets meer te maken hadden.
De staat deed afstand van zijn oorspronkelijke souvereiniteitsrechten. Eenerzijds werd hij door de concerns voor hun eigen doeleinden misbruikt zooals in de V.S., of wel een vermolmde staat stortte bij de verovering door een revolutie ineên, en veranderde in een heerschappij van het collectivisme, waar voor werkelijke persoonlijkheden in het geheel geen plaats meer was, zooals de Sovjet-Unie.
Indien een kapitalistische staat een dergelijke revolutie ziet naderen, tracht hij naar buiten toe hieraan te ontkomen. Niet in staat, zelfs de rijkste gebieden werkelijk te onderhouden en te bebouwen, speurt men begeerig naar nieuwe landen, die grondstoffen kunnen leveren, om ook deze uit te buiten, en naar afzetmarkten, omdat de tot ellende vervallen millioenen van het eigen land tenslotte geen koopkracht meer bezitten. En wanneer er volkeren zijn, die deze uitbuitingsmethoden niet gedwee aanvaarden, dan komt de tijd van oorlogen en van sociale revoluties.

Het marxisme is ook in dit opzicht slechts een omgekeerd kapitalisme van onderen af: juist als dit collectivistisch, zonder ziel, zonder persoonlijkheid; het stelt precies zoo het belang van een deel boven de belangen van het geheel. d.w.z. het eischt de vernietiging van de vrijheid van het verreweg overwegende deel van een natie. In dezen zin zijn wereldkapitalisme en bolsjewistische wereldrevolutie in den grond der zaak, wat hun wereldbeschouwing aangaat, geen tegenstanders, doch hoogstens concurrenten bij het zoeken naar nieuwe plaatsen waar ze de wereld kunnen uitbuiten en ophitsen.
Symbolisch voor hun samengaan is het wereldjodendom, dat zoowel aan de eene als aan de andere zijde, de drijvende krachten vormt in de hoop uit dit wereldconflict in elk geval als overwinnaar te voorschijn te treden.
De door deze machten betaalde pers is erin geslaagd, de volkeren te hypnotiseeren, zoodat hun wil om een principieel andere oplossing van de politieke en sociale problemen te vinden verlamd werd.

Volkomen in strijd met wat de wereldparasieten gehoopt hebben, is echter in het hart van Europa de volksche staatsgedachte zooals die door het nationaal-socialisme geformuleerd is, in de stormen des tijds gegroeid en heeft voor het eerst bewust de vrijheid van een geheel volk, niet gebonden aan bijzondere economische of proletarische belangen, geproclameerd om na het herstel van dezen natuurlijken toestand de vrijheid van den enkeling te beschermen tegen alle misbruik. Wanneer een dergelijk principe eenige tientallen jaren in de praktijk zou worden gevolgd, zou dit minder willekeur, meer persoonlijke veiligheid en alles tezamen genomen, meer vrijheid voor

ieder afzonderlijk individu opleveren, dan het individualisme van den liberalen tijd. Als quintessens van een dergelijke staatsgedachte moet het inzicht gelden, dat sociaal rechtvaardige wetten slechts door een nationalen staat, die niet beïnvloed wordt door zaken-, klasse- of godsdienstbelangen, kunnen worden gegeven, dat niet de winzucht van enkelen beslissend mag zijn, doch slechts het belang van het volk. Binnen het kader van deze wetten kunnen dan de prestaties met elkander wedijveren; dit brengt mede een instelling op qualiteit en niet op de steeds hooger opgedreven en in waarde verminderende quantiteit.

Philosophisch beschouwd kan men zeggen: Het verval van de huidige wereld, dat eenmaal juist in de schijnbaar triomfeerende staten nog tot vreeselijke conflicten moet voeren, berust op een anorganische scheiding van den enkeling en de gemeenschap in de menschelijke samenleving. Het liberalisme zag slechts het abstracte „ik", losgemaakt van ras, volk en traditie; het communisme zag slechts de groep, d.w.z. de vormlooze massa, die door tyrannie politiek in beweging wordt gebracht. „Ik" en „groep" zijn dus symbolen van verval en niet teekenen van een werkelijke organische spanningsverhouding. Daartegenover heeft het Nationaal-socialisme persoonlijkheid en gemeenschap tegenover elkander gesteld, d.w.z. de persoonlijkheid als in bloed en bodem wortelende, groeiende, scheppende kracht, en de gemeenschap als niet slechts de som van losstaande individuen, doch als eenheid van persoonlijkheden.
Abstract individualisme, consequent doorgevoerd, leidt tot anarchie en, daar deze op den duur niet mogelijk is, tot tyrannie; collectivisme voert op andere wijze eveneens tot vernietiging van de persoonlijkheid. Beide ontwikkelingen hebben tot ideaal het kuddedier, dat in het eene geval zijn leven voortsleept onder den druk van een economische heerschappij, in het andere vegeteert onder een bolsjewistische dictatuur.

De V.S. hadden eenmaal in de geschiedenis een groote kans. Een reusachtige ruimte werd ontsloten, onvermoede bodemschatten wachtten den mensch; los van drukkende tradities zijn honderdduizenden aan het werk getogen. Men kan begrijpen, dat Goethe eenmaal zeide: „Amerika, du hast es besser als unser Kontinent, der alte . . ." Maar dit veelbelovende pionierswerk bracht als resultaat van een technische revolutionneering bij een bovenmatige economische ontwikkeling, de vernietiging van het boerendom, de vernietiging van wouden en prairiën, d.w.z. de steeds verder om zich heen grijpende, thans reeds enorm uitgestrekte woestenij.
Wie in Amerika behoorlijke denkbeelden heeft, is op het oogenblik machteloos. Wie geestelijke vrijheid in de V.S. nastreeft, wordt onder de voet geloopen. De onderwereld van New York beheerscht met haar gangsters het land, betaalt de presidentsverkiezingen en is, zooals van een onderwereld te verwachten is, schaamteloos genoeg, dat alles nog vrijheid te noemen.

Wij daarentegen worden geleid door het inzicht, dat ware vrijheid steeds stijl is. Stijl is echter altijd afhankelijk van het ras. Hij is aan vormen gebonden.
In bepaalde volkeren zijn bepaalde mogelijkheden van vormgeving belichaamd, daarom is het onzinnig van iederen stijl *alles* te eischen. De politieke vrijheid is in overeenstemming met de grootte en met de paraatheid van de verschillende volkeren; de geestelijke vrijheid echter beteekent een kans ook voor de zoogenaamde kleinere volkeren, daar de aan stijl gebonden vrijheid in hooge mate onafhankelijk is van het aantal.
De Grieken waren eens, wat aantal betreft, een klein volk tegenover de millioenen uit Syrië en het toenmalige Klein-Azië, desalniettemin noemt de wereldgeschiedenis hen als de scheppers van de klassieke kunstwerken, terwijl de andere volkeren bijna alleen historische, maar geen van hooge cultuur getuigende herinneringen achtergelaten hebben.

Van dit gezichtspunt uit moet men het begrip *Nationalisme*, waarvan het in onze politiek bewogen tijd lijkt, dat het alleen naar buiten werkt, ook eens van binnenuit bezien en het ook als een naar binnen gerichte kracht begrijpen. Goethe, Bach en Beethoven zijn, zoo beschouwd, groote nationalisten, omdat zij hun, van hun aard afhankelijke, innerlijke vrijheid vorm gegeven hebben op een wijze, zoo grootsch als op deze manier nauwelijks nog eens zou kunnen geschieden. En uit deze beslissende verandering in onze opvatting, n.l. dat nationalisme niet slechts een verdedigende of aanvallende kracht naar buiten toe is, maar de diepste vrije cultuurscheppende innerlijke werkzaamheid van een natie, vloeit als consequente houding ten aanzien van dit probleem voort, dat het Nationaal-socialisme de politieke bescherming van deze vrijheid op zich heeft genomen. Geen meten volgens quantiteiten, waar naar qualiteit moet worden gevraagd.

Maar tenslotte willen wij het nationalisme als innerlijke kracht en als verdediging naar buiten toe in dezen vorm *niemand* opdringen, d.w.z. wij willen niet de vrijheid van anderen, in andere toestanden gegroeide naties bestrijden of vertrappen, doch het zijn de beide universalismen, die in principe onverdraagzaam hun dogma's aan alle volkeren, hetzij door bedreiging met economische catastrophen of door directe politiek-militaire machtsmiddelen willen opdringen.

Onder den onwaarachtigen mantel van zg. vrijheids-proclamaties voltrekt zich dus heden de grootste strijd tegen de vrijheid van den Indogermaanschen geest.
Treurig ware het met Europa's jeugd gesteld, indien zij hier neutraal bleef! Zij heeft in alle staten het grootste belang erbij, de haar gegeven toekomstmogelijkheden niet te verliezen en mee te strijden in het front van den vrijen Europeeschen geest, tegen door Noord-Amerikaansch-Britsche en Sovjet-joodsche krachten geleide wancultuur.
De Duitsche weermacht is thans ook het front van den Duitschen en vrijen Europeeschen geest. Zij verdedigt in Oost en West Perikles en Augustus evengoed als de Hohenstaufen, Goethe en Beethoven.
De gangsters van de V.S. en de beulen van de GePeOe van de Sovjet-Unie heden als vrijheidsapostelen voor ons te zien, dat is wel de bloedigste smaad voor vrijheid en cultuur, dien men zich denken kan. Tegen dezen waanzin staat de Duitsche geest op en zooals de Grieken moesten strijden tegen Voor-Azië, zoo strijdt heden Duitschland tegen alle vijanden van de vrijheid en de cultuur van ons continent.

Vrijheid kan uiteindelijk slechts bereikt worden, wanneer men zich daadwerkelijk inzet, niet alleen door redevoeringen en boeken. Tegen de gangsters moet het zwaard spreken, tegen vrijbuiterij van de wereldeconomie de vrijheidswil van aaneengesloten Europeesche naties. Bij een zege van de tegenwoordige V.S. en van de Sovjet-Unie zou nacht over Europa dalen; honderdduizenden zouden vermoord worden; vele millioenen zouden naar de Sovjet-Unie gedeporteerd worden, naar de koudste wouden en steppen van Azië; vele millioenen zouden naar de koortsmoerassen en woestijnen van Afrika gedeporteerd worden; het Rijk zou in stukken gedeeld worden; het Duitsche volk zou overweldigd worden door van blinden haat vervulde vijanden; rassenschande zou gepleegd worden door het binnenstroomen van Hebreërs uit de geheele wereld, bezoedeling van alles, wat Duitsch is door de nieuw verschijnende boeken en kranten.
Tegenover deze macht van het duister verheft zich echter voor onze oogen het geweldige en tot plicht manende beeld van de geschiedenis van ons continent; de kracht van de oude Grieken en de machtige Romeinen; de denkers en onderzoekers van Europa; de zangers van onze heldendichten; de strijdliederen van de troubadours, Wolfram von Eschenbach, Walther von der Vogelweide; de werken van Bamberg en Naumburg; Erwin von Steinbach en Peter Parler, Dürer en Holbein, Descartes en Montaigne, Leonardo en Michel Angelo, tot de klassieken van Weimar en Bayreuth.
Met Duitschland behoeden zijn bondgenooten de vrijheid ook van hun geest. De Finnen verdedigen hun land en daarmede ook Runeburg, Callén-Kalléla, Sibelius, d.w.z. hun ziel, maar het Finsche zwaard beschermt, zonder dank, óók de herinnering

aan Arrhenius en Strindberg. Te zamen met ons allen verdedigen de legioenen van Noorwegen, België, Nederland en Denemarken het erfgoed van Björnson en Nansen, van Rembrandt en Rubens, van Charles de Coster en van Andersen. In het Zuiden werken met ons de krachten van prachtige boerenvolkskunst, van de naties van den Balkan.
Eerst thans, in het uur der ergste bedreiging, worden wij ons ten volle van de gansche kostelijke grootschheid van den vrijen Europeeschen geest bewust.

Ons is dit oude schoone Europa dierbaar, ook daar, waar de menschen misschien nog niet begrepen hebben, waarom het ook voor hen gaat. Voor ons geestesoog verschijnen de monumenten van den Akropolis en de onvergankelijk schoone gestalten van het Parthenon, de triomfbogen van Rome, de burchten van Spanje, die nog in den jongsten tijd getuigen waren van Europeeschen heldenmoed, zooals het Alcazar van Toledo. Wij zien het heerlijke dal van de Loire met zijn kasteelen en parken, den machtigen burcht van Carcassonne, de tallooze schoonheden van het oude Parijs, de grachten van Holland, de kathedralen van Vlaanderen, de fjorden van Noorwegen, die spreken van koene wereld-omvademende ontdekkingsreizen. Wij denken aan den grafkelder in Stockholm, waar vele groote koningen en veldheeren rusten als symbolen van een vroegeren Germaanschen wil. De wilde Balkan weet van onstuimige vaderlandsliefde te vertellen en de Donau fluistert tot alle volkeren aan haar oevers geheimzinnig over een verre, grootsche geschiedenis. Ver daarbovenuit gaan onze gedachten naar de volkeren van Oostland, met zijn breede stroomen en geheimzinnige wouden, en nog verder, tot aan de hartstochtelijke volkeren van den Kaukasus, die met brutaal geweld onder het juk gebracht zijn.
En tenslotte *Duitschland zelf*!
Brute macht heeft veel van zijn scheppingen voor altijd vernield, maar in ons leven deze getuigenissen uit het verleden en de wil tot nieuw scheppen en tot vrijheid voort. De gedenkteekenen van oude keizersglorie en Pruisische stramheid, de Duitsche kunst aller tijden, zij leven als nooit te voren. Wij hooren de liederen en drama's, de symphonieën van onze groote meesters en werpen een blik in werkplaatsen van de ontdekkingen en onderzoekingen van den Duitschen geest. Door dit land stroomen de rivieren langs steden, die als paarlen hun oevers omzoomen, wouden vol schoonheid ruischen millioenen hun jeugdlied toe. Duitsche werkplaatsen getuigen van den ongebroken wil van de Duitsche vuist, van hooge bergen waait een felle wind en op wijde vlakten werkt de boer op de aarde, die aller moeder is.

Om dat alles gaat het thans. Om de vrijheid dit alles te verzorgen, te ontwikkelen en weer door te kunnen geven.
Alle soldaten van Europa dragen thans het eereschild tegen de misdadigers van West en Oost, die ons van de vrijheid willen berooven en ons physiek willen uitroeien, zoodat we nooit weer kunnen opstaan. Met de verdediging van het leven wordt de ziel van het vaderland verdedigd, met het Vaderland de vrijheid van den geest, de voorwaarde voor alle toekomstige scheppingskracht. En daarom is er voor alle Duitschers en voor alle Europeanen, die dit voor hun vrijheid beslissende uur begrepen hebben, slechts één oplossing: in het stof met alle vijanden van ons eerbiedwaardig, geliefd Europeesche continent!

(Vrij bewerkt naar een rede van Rosenberg, afgedrukt in de Völkische Beobachter van Januari 1944.)

Het heeft geen zin zich te verdiepen in vraagstukken, welke door het Nationaal-socialisme zijn opgeworpen of tot nieuw leven zijn gewekt, indien men niet tegelijkertijd tracht de grondbeginselen van onze wereldbeschouwing ingang te doen vinden in de hoofden en harten der volksgenooten, die nog afzijdig staan van onzen strijd. Want tenslotte is het niet ons einddoel om een kleine besloten groep te vormen, die slechts oog heeft voor de problemen, die haar op een bepaald oogenblik bezig houden, maar het gaat erom ons geheele volk te doordringen van de Nationaal-socialistische gedachte en het mee te voeren in onzen strijd.
Daarom heeft de Beweging deze maand een aanvang gemaakt met een propaganda-actie, welke ten doel heeft het iederen man en elke vrouw uit dit Volk nog eens goed duidelijk te maken, dat de Nationaal-socialistische beginselen niets van hun oude waarde hebben ingeboet, zelfs niet in dezen oorlogstijd. Een ieder moet weten, dat het Nationaal-socialisme nog steeds — zooals ook reeds twaalf jaar geleden — op de bres staat voor de belangen van ons Volk en Vaderland.

Door de vijanden van ons Volk wordt getracht hieraan twijfel te doen opkomen en wie onbevooroordeeld om zich heen ziet, weet, dat zij hun werk in vele gevallen niet zonder resultaat verrichten. De Beweging moet nu toonen hiertegenover een groote actie te kunnen zetten, die den menschen voor oogen stelt, waarom het gaat.

Ook in dezen tijd is het mogelijk strijders voor de Beweging te winnen en juist nu loopt men minder dan ooit gevaar die elementen in onze gelederen te krijgen, die er niet in thuis behooren, omdat het hen er alleen om te doen is zich persoonlijk te verrijken. Mussert heeft dan ook eens zeer terecht gezegd, dat iedereen, die nu den moed heeft den weg tot de Beweging te gaan, hem veel liever is, dan de honderden, die straks zullen komen als Adolf Hitler met zijn frontsoldaten onze vijanden hebben overwonnen.
Het gaat erom de goede elementen in ons Volk ervan te overtuigen, dat het de moeite waard is zich voor dit Volk in te zetten door mede te vechten in het breede front der Nationaal-socialisten in Nederland. Daarom moeten de propaganda-slagzinnen deze week gebracht worden onder de aandacht van elken volksgenoot. Daarom heeft iedere Nationaal-socialist zichzelf in te schakelen in de huidige propaganda-actie. HET NATIONAAL-SOCIALISME IS DE REDDING EN DE TOEKOMST VAN ONS VOLK.

HENK SCHUMACHER Jr.

KIJKEN en ZIEN

Foto Volksche Werkgemeenschap

Er is een groot verschil tusschen kijken en zien. Gemakshalve zou ik dit onderscheid aldus duidelijk willen maken: kijken is de oogen richten naar of op een bepaald voorwerp; zien daarentegen: met oogen en verstand bewust kijken en verwerken wat men opneemt.
Nemen we als voorbeeld nu eens bovenstaand plaatje.
Wanneer ge dat bekijkt, dan neemt ge een aantal dingen waar: hekken, schapen, boomen en een verhooging in het landschap.
En als ge nu denkt het ook „goed" gezien te hebben, dan geef ik U de volgende eenvoudige vragen ter beantwoording: hoeveel hekken hebt ge gezien? hoeveel schapen? hoeveel boomen? wat voor bijzonders neemt ge waar aan die verhooging in het landschap? wat hebt ge nu eigenlijk gezien??
Dit alles lijkt heel eenvoudig, kinderachtig zelfs. Ge zult misschien denken: is dit nu stof voor een „vormingsblad tot vorming van den Nederlandschen geest"?
Ja, kameraad, en tòch is dit zoo!
Immers, wanneer ge niet leert in plaats van enkel te „kijken", ook te „zien", dan zult ge ook werkelijk nooit verder leeren kijken dan Uw neus lang is.
En dat is juist de jammerlijke toestand, waaruit heel de ontreddering van mensch en maatschappij, van denken, gelooven en doen uiteindelijk voortkomt.
Want kijk, wanneer Uw „kijken" geen „zien" is, dan neemt ge feitelijk niets waar, of alleen maar een verwrongen of onvolledig beeld van *de Werkelijkheid.*
En daar gaat het nu juist om!
We moeten trachten de dingen te leeren „zien", zóó als zij zijn: nuchter, hard, werkelijk. Dan eerst zullen wij ook gevoelig worden voor het „*oorzakelijk verband*". Dan eerst zal ons „geestesoog" mee gaan zien. Dan eerst zullen wij „menschen" worden, d.w.z. wezens met bewustheid en rede begaafd, maar die van deze goddelijke gaven ook het volledige en juiste gebruik maken.

Elders in dit blad vindt ge een beschouwing en een bespreking van het meesterlijke boek van den welhaast 80-jarigen Prof. dr. Hugo Visscher: „Ondergang van de Republiek der Vereenigde Nederlanden".
Neem dit boek eens ter hand. Het is geen eenvoudig boek. Het is ook geen vriendelijk boek. Maar het is een boek van een „ziener", van een denker, van een „geloovige", die de laatste en hoogste oorzakelijkheid der dingen heeft leeren zien en doorgronden en in waarachtigheid, geloof en brandende liefde getuigenis aflegt van het eenig belangrijke, het „*eenig noodige*".
Kijk, dit is een mensch, een groot mensch, die heeft leeren zien, groot leeren zien. Zooals hij kunnen niet allen worden: dat is een bijzondere begenadiging. Maar dat behoeft ook niet.
Wel moeten allen de oogen geopend worden, opdat hun de schellen van de oogen vallen, opdat zij zien en ziende niet zijn als blinden. En dit ziende blind zijn is de groote tragiek van een belangrijk deel van ons eigen volk, dat waarlijk, nu mogelijk meer dan ooit in ons Voorleden, naar het jongste woord van den Leider: „*. . . is hulpeloos in zijn kommernis, tastend in de duisternis als een blinde, die niet weet waar hij heen moet gaan.*"
Daarop trekt de Leider de eenig waarachtige en waardige slotsom: „*Het is onze roeping ons volk bij te staan in zijn nooden om het den goeden weg te wijzen.*"
Hoe zullen wij echter anderen kunnen dienen en bijstaan, wanneer we zelf verloren loopen in het donker?
Kan een blinde blinden leiden, of geraken zij niet veeleer samen in het ongeluk?
Ook dit heeft de Leider, die daarom juist ook „Leider" is, bedoeld, toen hij bij dezelfde gelegenheid zeide:
„*Wij willen ons volk helpen in zijn grooten nood en zijn groote moeilijkheden . . . Maar dan moeten wij ervan doordrongen zijn, dat het onze plicht is, niets meer of minder dan onze plicht, om voor die (bloeiende) toekomst te strijden.*
Want iemand die zegt nationaal-socialist te zijn, zegt tevens strijder te zijn voor zijn volk en vaderland. Maar hij die in werkelijkheid geen strijder is, is geen nationaal-socialist."

Leven beteekent nu eenmaal: vechten, worstelen om verwerkelijking van de wezenlijkste waarden van het Leven. Wanneer wij dit over het hoofd zien of van geenerlei waarde

achten, dan doemen wij onszelven tot smadelijken en onvoorwaardelijken ondergang.
Worstelen, vechten moeten we, als menschen, als gezonde, sterke nakomelingen van een oud, taai, noest en onvervaard geslacht.
Worstelen, vechten moeten we, als mensch, juist omdat we mensch zijn, bij hooge genade en uitverkiezing.
Een eerlijke en eervolle strijd; een heer-lijke strijd als aan een volk van geboren „heeren", d.i. heerschers, past.
En daarbij is niets van ondergeschikt belang. Alles is even belangrijk, omdat het is en moet en alleen kan zijn een totalitaire strijd, op leven en dood, met algeheelen inzet van de volledige persoonlijkheid.
Besef toch de heerlijkheid en grootschheid van zulk een taak en roeping!
De voorvechter en voortrekker te zijn van Uw gezin, van Uw geslacht, van Uw volk en van Uw ras.
De strijder en de beschermer te zijn van al die oude en eerbiedwaardige waarden van volksche en rassische cultuur, moeizaam verworven, vermeerderd, in stand gehouden en overgedragen door millioenen en millioenen voorzaten aan een eveneens ontelbaar nageslacht: een heilig erfdeel in den hoogsten en waarsten zin des woords, HET ERFDEEL DER VADEREN.
Bezin U hierop en bedenk, hoe ook gij eenmaal verzameld zult worden tot die Vaderen. Bedenk, hoe gij in hun midden zult verschijnen, hoe zij U rekenschap zullen vragen, omdat zij zich daartoe het hooge en heilige recht verwierven door hun trouw. OOK HUN EER WAS HUN TROUW!
En zoo hebt ook gij, zoo hebben allen trouw te zijn, trouw met goed en bloed, tot in den lijfelijken dood.
Dit is de weg tot de sterren, tot de onsterfelijkheid.
Moeizaam en lang is de weg; moeizaam en lang is de strijd. Maar het is een goede, een grootsche, een heldhaftige weg en strijd.
We moeten echter leeren zien en begrijpen, dat heldhaftigheid niet aan maat, aan omvang, doch enkel aan inhoud gebonden is. We moeten leeren zien hoe het groote enkel en alleen is samengesteld en bestaat uit kleinigheden, die, samengebald, het groote vormen.
Wanneer we dit eenmaal hebben ingezien dan zullen we ons weten heen te zetten over de narigheden en prutserigheden van elk uur, van elken dag. Dan zullen we ons niet meer verdiepen, ergeren en . . . verliezen en verprutsen in geroddel en geleuter over dingen, die, zelfs al zijn zij op zichzelf lakenswaardig, toch eigenlijk maar beuzelingen zijn.
Wees niet langer plat-burgerlijk, maar . . . een heer gelijk, die hoog en groot door de waereld gaat, een prinselijken gang en weg.
Tracht de dingen groot en hoog en bovenal waarachtig te leeren zien, verheven boven stof en modder en drek, waardoor Uw voeten, zoo goed als alle voeten van alle geslachten van alle tijden en volkeren, nu eenmaal noodwendig moeten waden.
Leer een prinselijken gang en weg te gaan, in dienst alleen van *de Waarachtigheid.*
Dan eerst zult gij een goed mensch, een goed vechter, een goed nationaal-socialist zijn.
Wees waarachtig, naar het wachtwoord van den Leider:
„De Beweging was de belichaming van den opstand tegen het bedrog. Wij zijn tegen het bedrog in opstand gekomen, omdat we niet laf genoeg waren om te gaan slapen, toen Colijn daartoe het heele volk den raad gaf.
De N.S.B. heeft het volk altijd de waarheid durven zeggen, waarvan de heeren van de politieke partijen wisten, dat het de waarheid was."

Dit is het eenige en heilige doel waarvoor wij menschen leven, strijden en sterven moeten: de WAARHEID dienen in alles, in het groote zoo goed als in het kleine.
Wordt niet kleinmoedig, omdat er nog zooveel ontbreekt, omdat er nog zooveel kaf onder ons koren zit.
Ook onder „de twaalven" was een tollenaar, — zelfs een verrader, wiens naam een bijwoord in der menschen mond geworden is.
Wilt ook gij soms een judas zijn?

Ontzettend en ontzaglijk is de nood van dezen tijd. Dus ook de strijd, dien wij daarom „revolutie" heeten.
Bedenk daarom, dat zeker voor de naaste toekomst er naar 's Leiders woord niet zijn zal:
„. . . welvaartspolitiek, maar pantserpolitiek, omdat het noodzakelijk is. Er is totale oorlog in plaats van socialen opbouw. En nu lijkt het ons, nationaal-socialisten, dat het nationaal-socialisme verder weg is dan ooit. Nu is het nog nacht en woedt er storm op zee. Maar deze nacht gaat voorbij, de zon zal opkomen, en alles met haar stralen verwarmen. Want de groei en de bloei van het nationaal-socialisme is geen probleem. Het zal verwerkelijking in onzen staat vinden.
Ons nationaal-socialisme zal gelegen zijn in de solidariteit van de Germaansche volkeren en de realiteit van het nieuwe Europa zal onze waarborg zijn voor het juiste nationalisme, dat een historische noodzaak is."

Groot en grootsch is het beeld, het visioen van ons einddoel, ons Ideaal.
Moeilijk, pijnlijk en kleinlijk zal de praktische verwezenlijking zijn in bloed en tranen, in bovenmenschelijke inspanning en arbeid, doorheen vuur en vlammen en ruïnen.
Gedenk Nijmegen!
Het schrikbeeld dat ons land en volk nog elk uur bedreigt, de verschrikking, die menige stad en streek in Duitschland reeds getroffen heeft, nog dagelijks treft en blijft bedreigen.
Gedenk Nijmegen, en Uw bloed, zoo er nog maar één druppel gezond en zuiver van gebleven is, zal bruisen en branden en U zweepen tot DADEN!!

Het is door de helle-tafereelen van strijd en revolutie, dat wij enkel kunnen komen tot ons punt van uitgang en van wederkeer: den vrede, in dit geval verbeeld in het plaatje, aan den kop van deze beschouwing.
Want zoo wilde ik, dat U, kijkende, dit plaatje, dat voorstelt de vermaarde terp van Oosterwierum, zult willen zien en leeren verstaan:
der Vaderen asch verzameld, bewaard en vereeuwigd in een onvergankelijke terp, bekroond met een kroon van statig inheemsch geboomte, in wier fluistering en bruising wij der Vaderen stemmen meenen te vernemen;
en op dit altaar, te gewijder stede, binnen de veilige omvademing van het geboomte, het aloude kerkje als de wederopbloei van het Oude in het Nieuwe;
en dit hoogheilig en natuurlijk heiligdom breed en sterk staande en rijzende temidden van grazige weiden, weidsch en wijd als de grenzelooze luchten boven ons eerbiedwaardig Nederland, het geheel als een zinnebeeld van den vrede, de vrijheid en de vruchtbaarheid van land en volk.

Zie, zóó zie ik voor mij dit simpele plaatje, waaruit ik mede de drie bronnen van onze wereldbeschouwing lees:
godsvertrouwen;
liefde voor volk en vaderland;
eerbied voor den arbeid.

En dan stemt mij dit rustig en dan maakt mij dit sterk en dan voel ik mijn gelooven, hopen en lieven weer opbloeien . . ., als een kruid in het welige Voorjaar.
Voorjaar is het in den Tijd en in de Waereld;
voorjaar, dat is een belofte;
voorjaar, dat is de Inzet van een Voleinding.

Daarom, kameraden,
Heffen wij hart en handen
Voor het heil der Nederlanden!

LOU LAMMERS

Een weerman over . . . .

„HOOGEN en LAGEN!"

Wij, nationaal-socialisten, huldigen het leidersbeginsel.
Wanneer wij iemand met een bepaalde verantwoordelijkheid belasten, dan zorgen wij, dat hij tevens over de noodige macht beschikt om die verantwoordelijkheid ook in feite zelfstandig te kunnen dragen. Voor de rest moet hij zelf zorgen.
Hij zal zich, om zijn werk goed te kunnen doen, meestal moeten verzekeren van de medewerking van menschen, die onder hem gesteld zijn.
Hij kan dat op verschillende manieren doen.
Hij kan zich op het standpunt stellen, dat het voldoende is met de hem gegeven macht gehoorzaamheid af te dwingen.
Hij kan ook de betere meening hebben, dat het noodzakelijk is de anderen ervan te overtuigen, dat zij in het klein ieder hun eigen deel van de verantwoordelijkheid meedragen.

Het gevolg van deze verschillende opvattingen is, dat we in de praktijk verschillende verhoudingen tusschen „hoogen" en „lagen" vinden.
Daar waar de hooge het voldoende vindt de lagen aan zich ondergeschikt te weten en hun gehoorzaamheid eventueel met doeltreffende middelen te kunnen afdwingen, is naar onze opvatting de verhouding slecht.
Daar waar hoogen en lagen elkaar op hun verschillende plaatsen als volwaardige menschen hebben leeren kennen en achten, kán de verhouding uitstekend zijn, mits . . . de hoogen en de lagen inderdaad op de plaats staan, waar zij thuishooren.
Wanneer dat laatste niet het geval is, dan is het onmogelijk, dat de hooge zich naast zijn geschonken *macht* ook het reëele *gezag* verovert, dat absolute voorwaarde is om een eerlijk en niet met de menschelijke waardigheid in strijd zijnd besef van ondergeschiktheid bij de lagen op te wekken.

Wanneer dat werkelijke gezag aanwezig is, dan is niet alleen het verrichten van het werk veel gemakkelijker, maar dan zal het gebruik van de beschikbare machtsmiddelen slechts zelden behoeven plaats te vinden en daarom ook steeds zijn uitwerking blijven behouden.
In normale gevallen is immers de aanwezigheid van de machtsmiddelen niet eens noodzakelijk om medewerking en gehoorzaamheid tot stand te brengen.
Wanneer integendeel dag in dag uit de sterren of de strepen in het geding moeten worden gebracht om iets van de lagen gedaan te krijgen, dan is het vanzelfsprekend, dat die regelmatige dwang leidt tot verzet en gebrek aan discipline.

Wij hebben uit het democratische tijdvak helaas dikwijls een gevaarlijke neiging overgehouden om dat gebrek aan discipline als een met onzen volksaard nu eenmaal onherroepelijk verbonden karaktertrek te zien.
Wij vinden het dan „niet zoo erg" en in ons hart „eigenlijk toch wel aardig", wanneer sommige lagen die geesteshouding ook vandaag nog demonstreeren.
Wij hebben de neiging om in te stemmen met de lagen, die de hoogen eens fijn en ongezouten de waarheid zeggen en beslist niet bereid zijn om „ja" te zeggen, wanneer er nog maar één gaatje overblijft om het bij „neen" te houden.
Velen zullen bijvoorbeeld zich geen oogenblik bedenken om in te stemmen met den kameraad, die op een uitvoering ten bate van Frontzorg constateerde, dat de plaatselijke kringleider een gereserveerde plaats had en die nu in een grooten brief uiteenzet, dat hij dat een schande vindt tegenover de frontkameraden, die dikwijls met minder mooie plaatsen genoegen moesten nemen.
Deze kameraad heeft echter géén gelijk.
De kringleider wordt hier niet geëerd als persoon, maar in zijn functie van hoogsten gezagsdrager ter plaatse en het afmeten van zijn persoonlijke verdienste ten opzichte van die der frontkameraden kan volkomen buiten beschouwing blijven.
Dat wij aan de hoogen in de Beweging eer bewijzen, is geen schande, noch iets onmenschwaardigs, zoolang wij als normaal aannemen, dat op de verantwoordelijke plaatsen in het algemeen die menschen terechtkomen, die er door capaciteiten en karakter thuishooren.
Wij zijn geen communistische gelijkmakers, wij hebben integendeel de taak alle krachten, waarover ons Volk beschikt, tot vòlle ontplooiïng te brengen en wij weten, dat wij dat slechts kunnen, wanneer iedere persoonlijkheid volgens eigen gaven en talenten haar kans krijgt.

Wij hebben daartoe volkomen te breken met de democratische praktijken en opvattingen, wij hebben met alle krachten ernaar te streven, dat die weg wordt ingeslagen, die in Duitschland er bijvoorbeeld reeds toe heeft geleid, dat meer dan zestig procent van de officieren is voortgekomen uit die groepen van onderofficieren en manschappen, die niet door maatschappelijke omstandigheden, familietradities en dergelijke als het ware voorbestemd waren om deze hooge verantwoordelijkheid in deze allermoeilijkste omstandigheden te dragen.
Wij hebben te zorgen, dat geen maatschappelijke of andere vooroordeelen ons beletten mede te werken aan de totstandkoming van een toestand, waarbij op de plaats der hoogen diegenen terechtkomen, die er ook werkelijk thuishooren.
Wij hebben er dan daarnaast voor te zorgen, dat die hoogen worden geëerbiedigd en dat de lagen worden opgevoed in de juiste gedachte, dat het een plicht en een eer is hèn te gehoorzamen, die geroepen zijn te bevelen.

Alleen zóó kan een werkelijke gemeenschap op de basis van een werkelijke saamhoorigheid ontstaan en duurzaam in stand worden gehouden.

J. J. VAN DER HOUT

TRAGIEK
EN
BELOFTE

Een beschouwing bij
PROF. HUGO VISSCHER'S *boek*

Er zijn boeken, die een mensch stil maken. Boeken, die ons meenemen in de werkelijkheid van het leven. Deze werkelijkheid, die ons kan verheugen en ons kan bedroeven, ons kan doen hopen, maar ook verschrikken. In haar kan de tragiek van den ondergang verborgen zijn, maar ook de belofte der toekomst. De werkelijkheid van het leven is veelzijdig. In haar zijn alle mogelijkheden vervat. De hoogten en de diepten, de geheele rijkdom der schepping, de vreugden en de smarten, de klachten en de verwachtingen, de nederlagen en de overwinningen, het donker en het licht. Maar hoe zij zich ook aan ons voordoet: altijd is zij grootsch. Grootsch, omdat in haar de Eeuwige spreekt. Zij is een sprake Gods, die naar het woord van den fijnzinnigen Gezelle alleen verstaan kan worden door de „luisterende" ziel.

Daarom zal een boek, dat zich ernstig bezighoudt met de Geschiedenis en zichzelf rekenschap geeft van het wezen der Geschiedenis, noodzakelijkerwijze getuigenis moeten afleggen van dit spreken Gods. Het zal ons in moeten leiden in deze wereld van het indrukwekkende, waaruit het kleine, het laag-bij-de-grondsche, het burgerlijke is verdwenen, maar waar het alleen nog gaat om het waarlijk groote, het wereldvormende, het epochemachende, waar alleen nog de Eeuwige spreekt en waar daarom alleen nog de eeuwige waarden gelden, waar de diepste vragen naar den Mensch en naar het handelen van den Mensch worden gesteld.

Zoo plaatst de schrijver van den „Ondergang van de Republiek der Vereenigde Nederlanden", de geschiedenis van ons Volk op den grondslag van deze ware geschiedenis. Zoo confronteert hij de geschiedenis van het kleine Nederland met de groote geschiedenis van de Wereld om haar heen. Zoo vergelijkt hij de handelingen en daden onzer Vaderlandsche historie met de „Roeping", waartoe onze voorvaderen door de geschiedenis geroepen waren.

Voor een juiste belichting van de bijzondere geestelijke sfeer, waarin wij bij deze geschiedenisbeschouwing betrokken zijn, is het goed op eenige citaten uit dit boek te letten.

Op bladzijde 28 zegt de schrijver:

> „Hegel formuleerde aldus: „Die Weltgeschichte ist also überhaupt die Auslegung des Geistes in der Zeit, wie die Idee als Natur sich im Raume auslegt."
>
> Met den profeet zou ik dat historisch proces aldus kunnen karakteriseeren: „De gangen der eeuw zijn Zijne" en dus bepaald door dien Johanneischen Logos, door Wien alle dingen worden gedragen en gemaakt".

Op bladzijde 292/293 lezen wij voorts:

> „Hegel zegt in zijn „Philosophie der Geschichte" van het principe harer ontwikkeling: „dass eine innere Bestimmung, eine an sich vorhandene Voraussetzung zu Grunde liege, die sich zur Existenz bringe".
>
> En waar het de geschiedenis der menschheid betreft, neemt deze ontwikkeling een redelijken vorm aan, want daar kan men opmerken, hoe „Der Uebergang seiner Bestimmung in ihre Verwirklichung vermittelt ist durch Bewusstsein und Willen."
>
> Calvijn waardeert dit historisch proces in religieus licht en spreekt dan van „providentiae caelestis testimonia", van symptomen eener hemelsche voorzienigheid, die in de geschiedenis openbaar wordt."

Tot zoover deze citaten. Zij maken ons duidelijk, dat iedere andere geschiedenisbeschouwing, die de geschiedenis niet beschouwt als „die Auslegung des Geistes in der Zeit" door den schrijver afgewezen moet worden. Met name de Marxistische, waarin „het wereldproces gewaardeerd werd als product eener eeuwige, blind werkende evolutie, gedragen door den strijd om te bestaan en de overwinning van den sterkste" (pag. 291). De aandachtige lezer zal bemerkt hebben, dat in deze tegenover elkaar stelling van beide geschiedbeschouwingen, van de idealistische en de naturalistische, een zeer belangrijk levensprobleem van den mensch verborgen ligt: dit probleem nl. of de geschiedenis in het algemeen en in het bijzonder de geschiedenis der menschheid een zin heeft, dan wel zonder eenigen zin, slechts als de verschijningsvorm van blinde natuurlijke krachten voorbijglijdt.

Het is de eeuwige vraag van den mensch naar den zin van al het gebeuren. Heeft het gebeuren, heeft de geschiedenis, heeft de cultuur, of concreter bepaald: heeft dit mijn bestaan, dit mijn handelen, dit mijn denken, kortom heeft dit mijn leven zin? Dit is de groote vraag van den mensch. Deze vraag schreeuwt als het ware om een bevestigend antwoord, anders is al het denken, is de mensch zelf een dwaasheid. Slechts in tijden van algemeene cultuurloosheid en van een totaal cultuurverval kan de mensch zich tevreden stellen met een zinloosheid der geschiedenis, met de waardeering der geschiedenis als „product eener eeuwige blind werkende evolutie" zonder zin en zonder doel. Daar, waar de mensch zich zelf is, daar is hij op zoek naar den Geest, die zich ontvouwt in den tijd, naar den Logos, het eeuwige Woord, de eeuwige Rede, waardoor alles is geworden, wat is.

Daar kan hij niet tevreden zijn met de beschouwing als ware de geschiedenis gelijk aan het natuurproces, waarin alles geschiedt volgens vaste onveranderlijke wetten, waar het een zich als het ware automatisch, als vanzelf uit het voorgaande ontwikkelt, zooals uit den eikel van zelf de eikeboom ontstaat. Neen, instinctief voelt de mensch, dat er in de geschiedenis der menschheid andere machten werkzaam zijn, dat wij hier niet meer staan op den bodem der natuurnoodwendigheid, der automatische causaliteit, der vanzelfsprekendheid, maar dat wij hier zijn aangeland op het terrein des Geestes, waar „die Auslegung des Geistes in der Zeit" plaats vindt „in ihrer Verwirklichung vermittelt durch Bewusstsein und Willen".

Hier geldt niet langer het „blinde proces der evolutie", maar hier weerklinkt de roep des geestes. Hier zijn wij in de wereld van de „roeping" en de „gehoorzaamheid" of „ongehoorzaam-

heid" hieraan. In de wereld der „verantwoordelijkheid" en der „schuld", in de wereld van de „leiding" eener hemelsche voorzienigheid. De blinde gang der natuurlijke ontwikkeling heeft hier plaats gemaakt voor de vrije werkzaamheid van den vooruitzienden, in de verte schouwenden Geest. Wel is er ook in het historische sprake van „ontwikkeling" en „proces". Deze beide begrippen echter dienen hier opgevat te worden in hun oorspronkelijke, ware beteekenis, waarin Hegel hen gebruikte, voordat de naturalistische wereldbeschouwing zich van deze woorden meester maakte en hen opvulde met een mechanischen inhoud. De ontwikkeling duidt dan op de „redelijke doelmatige bepaaldheid" en het proces op voortschrijding des geestes van bergtop tot bergtop.

Bij de geschiedenis roept de mensch als het ware naar den geest, naar de aan haar ten grondslag liggende Idee. Daarom is de wetenschap der geschiedenis de worsteling om de „Sinndeutung der Geschichte". Het zoeken naar den zin van alle gebeuren, de zwerftocht naar de Idee, het nastappen van de voetsporen der goddelijke Voorzienigheid, het luisteren naar de sprake Gods.

Thans vragen wij ons af, waarin Prof. Visscher den concreten inhoud ziet van deze „Auslegung des Geistes in der Zeit" met betrekking tot onze geschiedenis. Het antwoord kan kort zijn: in de verwerkelijking der Rijksidee.

Op bladzijde 29 van zijn boek geeft hij deze gedachte als volgt weer:

> „In het geboorte-uur der Republiek verscheen de Rijksidee als de leid-ster aan haren hemel. En nu uit den nacht van den vrede van Versailles het derde Rijk aan de kimme verrees, moge het Nederlandsche Volk de woorden gedenken, waaronder de Unie (— sc. van Utrecht. De geboorte-oorkonde van de Republiek der Nederlanden. —) het levenslicht zag.
> „Sonder in alle gevalle hen bij desen te willen onttrecken van ofte uyt den Heyligen Roomschen Rijcke." Het kon zijn, dat zonder herstel van den levensband met het Rijk ons geene toekomst meer zou wachten."

Onder dit gezichtspunt kan de geheele geschiedenis van de Republiek der Nederlanden verder beschouwd worden als ontrouw aan deze roeping en daarmede als een geschiedenis van den ondergang. En inderdaad is er een onmiskenbaar tragisch element in de geschiedenis onzer gouden eeuw. Duidelijk teekenen zich hierin twee lijnen af. Een lijn naar omhoog en een lijn naar omlaag. Wat het bezit betreft, gaat de weg steil omhoog, maar wat de macht betreft, die ten slotte dit bezit moet beschermen en bewaren, gaat de ontwikkelingslijn omlaag. Steeds minder in macht en aanzien gaat de Republiek onder in den Franschen tijd, wordt zij onder den voet geloopen door Napoleon en deelt zij hierin het lot van het geheele Rijk. Het beeld, dat de geschiedenis van het herstelde Koninkrijk vertoont is niet veel beter. Op de been gehouden door den binnenstroomenden rijkdom van Indië is Nederland thans, nu het dezen rijkdom missen moet, niet meer dan een stukje aanslibsel van Europeesche rivieren. Zoo ging een Republiek ten onder, die ten tijde van haar bestaan meer dan eens de gelegenheid had, om haar macht in den vorm van een krachtig Rijk te verduurzamen. De groote kooplieden, die den toon aangaven in den Staat der Nederlanden, hebben wel hun commercieele belangen gezien, maar het oog gesloten gehouden voor hun politieke roeping. Zoo ging eenmaal in de grijze oudheid het machtige Phoenicië, gelegen op een strookje van het Palestijnsche land, dat reeds meer dan duizend jaar voor Christus factorijen stichtte in Bretagne en Engeland en met haar schepen de verstgelegen zeeën bevoer en den rijkdom binnenbracht van Oost en West, ten onder, omdat het zich angstvallig gescheiden hield van haar natuurlijk geografisch en biologisch achterland. Zoo ging Portugal, zoo ging Venetië ten onder en zoo ook Nederland, omdat niet verstaan werd, dat naast bezit er ook een macht moest zijn, om dit bezit te verdedigen en te bewaren. Toen in 1672 de troepen van den Zonnekoning Nederland binnenvielen, werd de zwakte van Nederland openbaar en de existentieele vraag actueel: moet dit volkje van drie en een half millioen en dit landje, dat in eenige dagen van Noord tot Zuid doorwandeld kan worden, moet dat zoo'n plaats innemen temidden der groote mogendheden? Toen er als het ware een kijkje genomen werd achter de coulissen der Nederlandsche machtsvertooning, toen werd de ridiculiteit van Neerlands plaats onder de grooten ontdekt. De Achilleshiel van Hollands glorie werd onderkend. De band met het Rijk werd door de Nederlanders niet gezocht, daarom was de Republiek een macht op leemen voeten. Daarom is haar geschiedenis een tragisch relaas.

Des te sterker komt dit aan het licht, als wij letten op hetgeen eenige der grootste figuren uit het Nederlandsche politieke leven van de laatste honderd jaar reeds profetisch hebben bepleit: Groen van Prinsterer en Dr. Kuyper.

In de Duitsche Kreuzzeitung, het blad van Bismarck, van 14 Februari 1866, was een artikel over Nederland verschenen, dat als volgt besloot: „Laat ons hopen, dat het Nederlandsche volk weldra tot bezinning komt; dat het zal inzien, hoe de nauwste aansluiting aan Pruisen voor Nederland het eenige middel is om het niet te versmaden overschot zijner nationale eigenaardigheden te redden."

Vanzelfsprekend vond een dergelijke uiting in Nederland een zeer slechte pers (— wat dit betreft is er tusschen toen en nu al heel weinig veranderd —) behalve bij Groen van Prinsterer, die in een boekje verklaarde: „Een nauwere verbintenis van het onafhankelijk Koninkrijk der Nederlanden met Noord-Duitschland schijnt mij in overweging genomen te moeten worden, zelfs in zeer ernstige overweging". „Op deze wijze toch zouden wij ons machtige beschermers verwerven en de Noord-Duitsche Bond zou het in het geheel niet versmaden op deze wijze de nog kostbare brokken onzer voorbijgegane grootheid te beveiligen."

Wat de schrijver in dit verband nog verder over Groen van Prinsterer mededeelt, behoort tot de hoogtepunten van zijn boek.

Een ander aangrijpend getuigenis is dit van Dr. Kuyper. Op een stormachtigen herfstavond in den vorigen wereldoorlog verklaarde deze Nederlandsche staatsman . . . of laat ik liever den schrijver zelf aan het woord: „Plotseling deed een stormvlaag, gierend als een geweldig gedreven wind, de vensters schudden in hun sponningen. En terwijl hij zijn hand op mijn schouder legde, zeide hij, merkbaar ontroerd: „Hoe onheilspellend kondigt het stormgeloei zich in de verte aan. Mij schijnt het de profetie van de geweldige toekomst, die Europa wacht. En, zoo vroeg hij, zijt ook gij niet daarvan overtuigd, dat een verpletterd Duitschland de schoot zal blijken, waaruit voor de volkeren, ook voor het onze, een smartelijk wee geboren zal worden? In de crisis, die wij doorleven, zijn de diepste levensbeginselen, de bestaansvoorwaarden der Westersche cultuur betrokken".

Zoo sprak de oude Abraham Kuyper — maar deze stem werd in Nederland niet gehoord, financieele banden met Engelsche en buiten-Europeesche machten stonden een radicale koersverandering ten eenenmale in den weg. De uitslag is bekend.

Het is dan ook aangrijpend als de schrijver op een der laatste bladzijden van zijn boek verklaren moet: „Er is iets tragisch in, dat ik in dezen geweldigen tijd aan het einde van mijn levensweg dit alles aanschouw."

Inderdaad, hierin ligt een groote tragiek, maar tevens ook . . . een belofte, want het is een belofte voor de toekomst van Nederland, dat er onder ons volk nog zulke mannen als Prof. Visscher gevonden worden, die op bijna tachtigjarigen leeftijd nog de kracht en den moed en de onverschrokkenheid bezitten, om de *werkelijke* geschiedenis onder het oog te zien. Hun wordt de genade geschonken, om de providentiae caelestis testimonia, de teekenen eener hemelsche Voorzienigheid, op te merken in de geschiedenis van ons volk en een weg te wijzen voor de toekomst der natie. Zij aanschouwen iets van die Auslegung des Geistes in der Zeit. Zulke mannen zijn er het bewijs van, dat hier nog iets grootsch verricht kan worden; nog is Nederland niet verloren.

Tragiek en Belofte! Dit zijn de beide polen, waartusschen de schrijver zich in z'n boek beweegt. Daarom is dit boek een aanklacht en een programma beide, een spiegel en een richt-

KNAOLSTER LORELEI

Vertellend.
Het tweede couplet iets vlugger.

G. TEIS Pzn.

Zang

Piano

Ik wait nait, wat zel 't toch be - du - den, Dat ik zoo mies - de - rig bin; 'n Ver - tel - ster uit ao - le

tie - den, Dat gaait mie maor nait uut de zin. 't Is kôld o - ver 't daip en 't wordt duus - ter, 't Is a - les in rust, groot en

klain; De leu - nen van de bad - de is du - delk In 't hel - de - re wao - ter te zain.

Ik wait nait, wat zel 't toch beduden,
Dat ik zoo miesderig bin;
'n Vertelster uut aole tieden,
Dat gaait mie maor nait uut de zin.
't Is kôld over 't daip en 't wordt duuster,
't Is ales in de rust, groot en klain,
De leunen van de badde is dudelk
In 't heldere waoter te zain.

Het aoregste schipperswichie
Van zoo'n achttien of negentien jaor,
Dat staait in heur onderliefie,
Zai kamt heur stroblonde haor;
Zai kamt het in laange strengen,
En zingt zacht een deuntje derbie,
Zai zingt van de laifde en van schaaiden...
De snikke vuier net heur veurbie.

De snikjong achter aan 't rouer.
Dei röpt: „Gaoie naovendsaom!"
Hij zogt gain liene en gain badde,
Hai kikt maor nao 't wicht op de praom.
Ze zeggen: hai 's mit zien hazzens
Liek tegen de badde aan gaon,
En dat haar mit heur zingen
Dat schipperswichie daon.

---

snoer. Het toont ons de dwaling aan, maar ook den juisten weg; den ondergang van een natie, maar ook de geboorte van een nieuwe toekomst.

Laat ik mogen beëindigen met deze woorden:

„Onze plaats in die worsteling kan niet twijfelachtig zijn. De Vaderen der Unie van Utrecht verklaarden geene toekomst te willen buiten de gemeenschap met het: „heylige Roomsche Rijck". Zij waren zich bewust van hun Germaanschen oorsprong en van den eisch hunner geographische ligging. De leiding Gods in de geschiedenis voert Nederland terug tot de gemeenschap met het Duitsche Rijk. Want zooals de volkerenwereld er thans uitziet, kan ons volk slechts een toekomst zich verwerven in harmonische levensgemeenschap met het Duitsche Rijk. In de volbrenging van den plicht, die ons daarmede opgelegd wordt, is de waarborg gegeven voor de handhaving onzer eigen nationale cultuur, voor het behoud dus van het geestelijk erfdeel ons door de Vaderen nagelaten."

E. H. GROLLE

Foto Volksche Werkgemeenschap

GETIJDE DER VOLEINDING

DER DINGEN EEUWIGE KRINGLOOP

Alle Ding heeft zijn Aanvang en zijn Voleinding: de morgenschemer verkondigt den dag, die weer weg-ebt in den avondschemer; het schijn-doode zaad komt tot volkomenheid, na een verborgen proces van algeheele vernietiging, en de uiteindelijke vrucht, die weer een nieuw zaad vormt en voortbrengt.
Zoo wentelt de jaarkreits rond in de wielende wenteling der getijden: voorjaar, zomer, herfst en winter.
Zoo wentelt het Leven rond in der Dingen eeuwigen Kringloop, werkelijkheid en zinnebeeld, beide.

Nog wintert het, maar er roert reeds iets in de luchten, in de ingewanden der aarde.
Nog wintert het, met storm en regen, sneeuw en hagel en vorst.
Maar reeds wordt er een reuzenstrijd volstreden tusschen het neergaand en het opkomend getijde, tusschen winter en voorjaar.
Der dingen loop drijft den landman weer de velden in, de hand aan den ploeg-staart. Het ploegzwaard keert den kouter weer, de levende aarde bereidend ter nieuwe ontvangenis.

Ontwakend Getijde:
getijde van ongewisheid, van zwoegen en slaven en draven; getijde van hoog gelooven, van heilig en zeker verwachten.
Daarom gaan zij weer, jaar in jaar uit, naar oeroude zede, die sterke, die stille mannen, achter hun krachtige paarden aan, streng en strak hun regelrechte voren trekkend over de velden.
En in die voren regent straks het ruischend graanzaad, als een gouden regen, uit des zaaiers hand.
En het zaad sterft en het ontluikt — o groot geheimnis! — in duisterste verborgenheid.

Dan volgt het getijde van bloei en wasdom en rijping.
En op zekeren dag staan de velden bezet met scharen van schoven heerlijk volrijp graan, rij op rij, onafzienbaar, als een leger in het gelid:
het Getijde der Voleinding.

Zoo gaat het te lande.
Zoo gaat het in het Leven.
Eerst het Ontwakend Getijde van den ploegenden zwoeger;
dan het Getijde der Voleinding van den krom-gewrochten oogster.
Zinnebeelden des Levens en van der Dingen eeuwigen Kringloop.

L. L.

(Vervolg boekbespreking)

dan omgekeerd, de angstpsychose van Frankrijk voor een krachtig nabuurvolk, en tenslotte het verschil in wezen van de leden van beide volkeren. „De Duitsch-Fransche kwestie omvat feitelijk tevens alle problemen van het huidige Frankrijk" (blz. 226) is een zin, die voor alle Europeesche landen in deze jaren geldt! Onder de „spelbrekers" bij een toen mogelijk accoord in de politiek wordt ook het Fransche episcopaat gerekend!
In het belangwekkende hoofdstuk over Frankrijk en zijn Imperium staat een merkwaardige uitspraak van Reynaud in 1937 (blz. 276), waarin deze zich bereid verklaart Europa te redden uit de gevaren, die vanuit het Oosten dringen.
Kort doch treffend, wordt het verschil tusschen Engelsch en Fransch imperialisme geschetst: de Fransche neiging, de inboorlingen tot Franschen te maken, terwijl de Engelschen grooten afstand bewaren (blz. 284).
Het hoofdstuk „Kopstukken" begint veelbeteekenend met „Verdun en zijn kardinalen", daarna volgen Pétain, Gamelin, Laval, Caillaux, Daladier, Bonnet, Herriot, de twee Léons (Blum en Jurhaux). Deze portretten zouden ook thans grootendeels nog aanvaardbaar zijn, hetgeen een groot compliment aan den schrijver is! Dr. F. C. BURSCH

August Heyting: **Yggdrasil of Wereldbouw. Een Germaansche Cosmogonie.** Uitg. Trifos, Den Haag.
Het omvangrijke dichtwerk, dat de heer Heyting aan de Germaansche mythen van den kosmos gewijd heeft, maakt een zeer gemengden indruk op den lezer. Men kan het beschouwen van den zuiver literairen kant, dan wel van de wereldbeschouwelijke zijde, in beide gevallen stuit men op groote tekortkomingen naast niet te miskennen verdiensten. Bovendien komen hier nog bij een uitvoerige, maar zeer onsamenhangende inleiding van niet minder dan ruim 200 bladzijden en aan het eind van het derde deel een bloemlezing van boekbeoordeelingen, die wederom niet minder dan 100 bladzijden beslaan en slechts kunnen dienen de ijdelheid van den schrijver te streelen.
Daar mijn oordeel over de dichterlijke waarde van het werk niet gevraagd wordt, behoef ik daarover niet uit te wijden. Toch wil ik niet verhelen, dat naast enkele goedgeslaagde passages het geheel een matten indruk maakt. Dit schrijf ik vooral toe aan het gebruikte metrum, en wel den versvorm van de Finsche Kalevala, die door de korte regels een eentonigen indruk maakt. Bovendien is dit metrum op menige plaats gebrekkig gehanteerd, waardoor het genot van den lezer nog sterker geschaad wordt.
Wat den inhoud aangaat, moet erkend worden, dat de dichter geen moeite gespaard heeft, om zich in de moeilijk toegankelijke stof in te werken. Hij is daar tot op zekere hoogte goed in geslaagd, maar het juiste begrip is hem op menige plaats niet mogelijk geworden, omdat hij de bronnen niet in hun eigen taal heeft kunnen raadplegen, maar slechts in nadichtingen of bewerkingen. Dit zal niemand den kunstenaar kwalijk nemen, maar wel zal men dit doen, als hij op een toon van gezag begint te orakelen en zich geringschattend over de mannen der wetenschap uitlaat, die naar het oordeel van de leeken gewoonlijk niet verder zien dan de neus lang is. Daartegenover stellen de geleerden weer met zeker leedvermaak vast, dat de leeken gewoonlijk in hun stoute oordeelvellingen hun neus verre voorbijzien.
Alles wat de heer Heyting over de oude mythen, over het Germaansche geloof of het latere volksgeloof te berde brengt, getuigt van een ontstellend dilettantisme. Dit althans zou ieder dienen te weten, die zich met dergelijke zaken bezighoudt, dat voor het doen van woordverklaringen kennis van de taal volstrekt noodzakelijk is. Maar wat de heer Heyting in dit opzicht presteert, grenst aan het ongelooflijke en bewijst, dat hij niet het flauwste begrip heeft van de allereenvoudigste eischen der etymologie. Zoo fantaseert hij op alle gebieden met een dichterlijke vrijmoedigheid, die niemand hem misgunnen zou, indien hij daarnaast niet telkens luid verkondigde, dat hij de wijsheid in pacht heeft.
Bedenkelijk is ook, dat hij allerlei godsdiensten door elkaar haalt en van meening schijnt te zijn, dat men het Oudgermaansche geloof door Egyptische of andere religieuze motieven kan ophelderen. Daardoor ontstaan allerlei begripelijke verwarringen en wordt hij gevoerd tot willekeurige conclusies, die allen werkelijken grond ontberen. Het geheel maakt daardoor den indruk van een onvoldoend doordachte en willekeurige behandeling van Germaansche mythologische motieven, die met de werkelijkheid niet veel meer gemeen heeft dan de namen die gebruikt worden. En deze worden maar al te vaak gespeld op een wijze, die de onkunde van den schrijver ten duidelijkste verraden.
Ik kan derhalve over de „wetenschappelijke" aanteekeningen van den heer Heyting niet veel goeds zeggen. Zijn reconstructie van het Oudgermaansche geloof is te lichtzinnig, om eenige waarde te hebben.
Indien een herdruk overwogen wordt, dan zou het toch zeker aanbeveling verdienen den schrijver tegen zijn breedsprakigheid in bescherming te nemen. Dat een afdrukken van persbesprekingen natuurlijk in het geheel niet meer in aanmerking kan komen, ligt voor de hand. Maar ik zou ook aanraden alle zoogenaamd wetenschappelijke commentaren te schrappen. Het is beter dat het gedicht voor zichzelf spreekt en den lezer wint door de overtuigende kracht van klank en woord. Een ondoordachte en dilettantische fundeering van de daarin verwerkte gedachten kan nimmer verhelderend werken en doet den dichter zelf geen eer.
DE VRIES

Dr. Joseph Goebbels: **Jaren zonder weerga**, vertaald door Steven Barends. Uitgeverij Westland, Amsterdam, 1943.
Het is ondoenlijk om zelfs maar in eenige kolommen een overzicht te geven van de tallooze onderwerpen, waarover dit boek van meer dan zeshonderd bladzijden, dat de gebundelde artikelen en redevoeringen van Rijksminister Dr. Joseph Goebbels bevat, handelt. Deze veelzijdigheid van stof maakt het moeilijk om te lezen, maar toch is dit de moeite ruimschoots waard.
Kort geleden nog wees de Leider erop, dat propaganda en vorming hand in hand dienen te gaan en dat hij persoonlijk eigenlijk niet precies de juiste scheidslijn zou kunnen aangeven van deze beide arbeidsgebieden. De lezing van dit boek onderstreept deze conclusie van Mussert nog eens overduidelijk. Goebbels is propaganda-minister, maar zeer vele artikelen en redevoeringen, die in dit boek zijn opgenomen, zouden zeer goed gebruikt kunnen worden bij het werk in de vorming. Ik denk hierbij in het bijzonder aan hetgeen Dr. Goebbels zegt over kunst en kultuur en over den nieuwen stijl.
In vele van zijn stukken en redevoeringen grijpt de Rijksminister terug op den tijd, dat hij als Gouwleider van de Berlijnsche N.S.D.A.P. een harden strijd voerde tegen de vijanden van het nationaal-socialisme in het binnenland. En ook al wordt de strijd tegen de hedendaagsche vijanden in veel grooter verband gevoerd dan toen, toch spreekt in deze gevallen steeds weer de trots op zijn pionierschap, welke ook het kenmerk is van vele oude strijders in onze Beweging.
Pas als men deze stukken doorleest, wordt men zich goed bewust van het feit hoe noodig het wel is, dat men dergelijke lectuur nog eens onder de oogen krijgt, omdat ze ons een buitengewoon helder en zakelijk overzicht geeft van alles wat tot het uitbreken van den huidigen oorlog leidde. Bovendien krijgt de lezer op verschillende plaatsen nog eens een duidelijke recapitulatie van de feiten en feitjes, welke de machtsovername door den Führer ten gevolge hadden.
De Führer. Uit iedere bladzijde van dit boek springt de groote liefde en bewondering, die de schrijver voor Adolf Hitler heeft, zeer duidelijk naar voren. Goebbels laat zich kennen als een man, die weet, dat het Duitsche volk alles wat het tot op dezen dag heeft bereikt, alleen en uitsluitend heeft te danken aan den Führer.
Dezen man dient hij met alle gaven en alle werkkracht, die in hem zijn. De journalist Schwarz van Berk geeft hiervan in een inleiding een overzicht, dat voor velen als voorbeeld moge dienen bij hun werk voor de Beweging. Een boek, dat ieder nationaal-socialist moet lezen. H. SCHUMACHER Jr

De Kapiteins Christiansen. Uitgave Westland.
Dit verhaal, samengesteld uit de logboeken van de gebroeders Christiansen, geeft een sober beeld van het leven van twee zonen uit een oud zeemansgeslacht, afkomstig van het Noord-Friesche eiland Föhr, die hard door het lot zijn aangepakt, doch die met ijzeren wil zich door het leven hebben geworsteld en zich zonder protectie van scheepsjongen hebben opgewerkt tot gezagvoerder ter koopvaardij.
De oudste, Friedrich, legde zich inmiddels toe op het vliegwezen, werd tijdens den wereldoorlog de succesvolle commandant van het beroemde Christiansen-eskader op de Vlaamsche kust en maakte na den oorlog nog meer naam door zijn wereldtochten met de reuzenvliegboot „Do X".
Hij is thans „Wehrmachtsbefehlshaber" in Nederland.
De jongere broeder, Carl, verwierf vooral bekendheid als leider van de expeditie, welke na de door Engelsche oorlogsschepen ingestelde blokkade doorbroken te hebben, wapens, munitie, enz. bracht aan de in Duitsch-Oost-Afrika strijdende troepen en de daar ingesloten liggende kruiser „Königsberg".
Het boek geeft meer dan de lotgevallen van twee zeemanszonen, het geeft een sprekend beeld van hetgeen wilskracht en karaktervastheid in niet leven vermogen en behoort daarom door iederen Jeugdstormer gelezen te worden.
Het is vlot en boeiend geschreven en rijkelijk voorzien van interessante foto's.
C. TER POORTEN

Heinz Woltereck. **Zeeoorlog in het Oosten.** Uitgave Westland.
Met de samenstelling van dit boekje heeft de schrijver — zelf oorlogsberichtgever — een goed werk gedaan.
Wij leven tegenwoordig zóó snel, dat onder den indruk van de gebeurtenissen van dezen tijd spoedig vergeten is, wat er in de eerste oorlogsjaren op de verschillende fronten is voorgevallen.
En de daden van de kleinere en middelgroote eenheden der Duitsche Marine, snelbooten, mijnenvegers, mijnenleggers, enz. in den strijd tegen de Sovjets in Oostzee en IJszee, zijn van dusdanige historische beteekenis, dat zij voor altijd aan de vergetelheid behooren te worden ontrukt.
In dit werkje — een bloemlezing uit beschrijvingen van oorlogsberichtgevers, versierd met vele foto's — wordt in eenvoudigen stijl weergegeven, wat er door die kleinere eenheden tegen een veel sterkeren vijand is gepresteerd; dit grenst vaak aan het wonderbaarlijke en het verkregen succes is te danken aan de voortreffelijke leiding, gesteund door een dappere bemanning, die zich met hart en ziel aan haar zware taak heeft gegeven!
Vooral voor diegenen, die zich voor zeeoorlogvoering interesseeren, is dit boek een welkome aanwinst.
C. TER POORTEN

Dr. C. Kruyskamp: **Nederlandsche Volksboeken.** Uitg. Burgersdijk en Niermans, Leiden 1942. Serie: In den Houttuyn no. 2.
In dit werkje, hetwelk slechts ruim 50 bladz. telt, geeft de schrijver een interessante samenvatting van een aantal verspreid liggende gegevens omtrent de Nederlandsche volksboeken.
Na den term volksboek te hebben verklaard, wordt een overzicht van de stof gegeven. Deze is hoofdzakelijk aangepast aan de oude ridderromans, aan oeroude verzamelingen en novellen, anecdoten, fabelen en volkswijsheid, legenden, sagen en sproken.
Ook omvat dit soort boek almanakken, tooveren bezweringsboeken, duivelliteratuur, manierenboeken, enz.
Hoofdstuk III geeft een vlot geschreven overzicht van de oude volksboeken, beginnend met de ridderromans: de „Historie van de Vier Heemskinderen", „Die schoone Hystorie van Malegijs", e.a. Echte volksboeken waren dat van Uilenspiegel en de Historie van Reynaert de Vos.
In het laatste hoofdstuk gaat de schrijver nader in op de vraag, welke rol het volksboek in het volksleven gespeeld heeft. Zij zijn als door het volk geassimileerde traditioneele verhaalstof, als bevredigingsmiddel voor een primitief verbeeldingsleven. Lectuur voor het geheele volk (als natie opgevat) zijn zij nooit geweest.
Een kleine literatuurlijst besluit dit interessante boekje. G. A. VAN SCHAIK

Jac. P. Thijsse: **Een tweede jaar in Thijsse's Hof.** Teekeningen van Sjoerd Kuperus, W. J. H. Boer Leffef en den schrijver. Uitg. Allert de Lange, Amsterdam 1942.
In een vijftal hoofdstukjes, getiteld „Boomen in den winter, de grijze zangers, insecten in den Hof, berberis, pirola parnassia", vertelt de schrijver op de hem eigen wijze van al het schoons, dat over genoemde onderwerpen in den Bloemendaalschen planten- en vogelhof valt te beleven.
Na het eerste boekje: „Een jaar in Thijsse's Hof", waarvan binnen zeer korten tijd reeds eenige herdrukken noodig waren, valt dit tweede deeltje een beetje tegen; het is wat mager van inhoud geworden.
Toch kunnen we het den amateur-bioloog en natuurliefhebber aanbevelen, vooral om de gedegen wijze waarop Thijsse waarneemt en de prettige manier, waarop hij den lezer die waarnemingen voorzet.
G. A. VAN SCHAIK

C. Kerkmeyer—De Regt: **Geschiedenis van West-Friesland.** Serie: In den Houttuyn nog. 5.Uitg. Burgersdijk en Niermans, Leiden 1943.
Dit boekje bevat een samenvattende geschiedenis van het gewest West-Friesland, en wel dát deel, hetwelk ligt binnen den Westfrieschen Dijk; een goede foto en een deel van de kaart

van Balthazar Floris van Berkenrode van 1621 geeft dit land nauwkeurig aan.
Het boekje omvat de vroegste geschiedenis, de ontwikkeling van het dijkwezen, de opkomst, het land tot 1572 en van 1572 tot Frederik Hendrik, de zeevaart van de West-Friezen, den achteruitgang van het gewest, over de boerderijen en oude gebruiken, terwijl een literatuurlijst het geheel besluit.
Dit is een voorbeeld van een uitmuntend gewestelijk heem- en volkskundeboekje, hetwelk vele onderwerpen aanroert, die nader onderzoek eischen en die aanleiding geven tot vruchtbaren arbeid aan allen die het Westfriesche land liefhebben.
Dit boekje behoort thuis in alle raadhuizen van de Westfriesche gemeenten, in de openbare bibliotheken van dat gewest, terwijl ook de scholen hier zeer veel uit kunnen putten voor vruchtdragend heemkundeonderwijs.
G. A. VAN SCHAIK

P. Felix: **Claudius Civilis.** Uitgave Hamer, Amsterdam 1942.
In zijn inleiding zegt de jonge schrijver, dat hij met dit werkje een zeer stiefmoederlijk bedeeld tijdvak van onze geschiedenis op een bij onzen tijd passende manier heeft willen onderzoeken.
In het eerste hoofdstuk maken we kennis met de drie oorlogvoerende machten in de jaren 50 tot 70, n.l. de Germanen, de Romeinen en de Galliërs. Na een beschrijving van den persoon van Claudius Civilis en de eerste krijgsverrichtingen volgt een zeer interessante beschouwing over den ouden Romeinschen monstervesting Castra Vetera. De rest van het werkje wordt gevuld door den strijd tusschen Cerealis en Civilis en het lukt den schrijver, ondanks onvolkomenheden en enkele onduidelijke omschrijvingen, den lezer een bevredigende voorstelling te geven van den eersten Germaanschen held uit deze lage landen. De jeugd zij dit boekje aanbevolen.
G. A. VAN SCHAIK

Prof. Dr. J. M. N. Kapteyn: **Friezen, Saksen, twee loten van den Germaanschen Stam.** Rede, uitgesproken tot inleiding der stichting Saxo Frisia. Uitg. Hamer 1941.
In deze rede zet de hooggeleerde schrijver op duidelijke wijze doel en werkwijze uiteen van de Stichting Saxo Frisia, één van de drie werkgemeenschappen van de Germaansche Werkgemeenschap Nederland.
Voor ieder, die belang stelt in het heem- en volkskundige leven van dezen tijd, is het lezen van deze redevoering noodzakelijk.
Belangstellenden kunnen zich om nadere inlichtingen wenden tot het secretariaat van Saxo Frisia, Westersingel 44, Groningen.
G. A. VAN SCHAIK

Jeannine de Jong—Snijder van Wissenkerke **Rendeltjes Vertelselboek.**
De N.V. Nederlandsche Uitgeverij „Opbouw" verblijdde ons aan het einde van het jaar met een vertelselboek, dat voor iederen dag een nieuw verhaal voor onze kleintjes brengt.
De verhaaltjes zijn prettig en worden door onze kleintjes gewaardeerd. Alleen komt dat „iederen dag een verhaaltje" mij wat overdadig voor. Vraagt Rendeltje nooit: „Moe, vertelt U nu nog eens van dit of dat?"
Wat ik ook mis in deze verhalen, is het gevoel van datgene, wat ons leven beheerscht en wat toch ook in onzen omgang met en in onze verhaaltjes aan de allerkleinsten moet blijken, n.l. ons nationaal-socialisme.
Natuurlijk is het moeilijk, iets hiervan te doen doortrillen in de eenvoudige kinderverhaaltjes, maar als het de schrijfster wel mogelijk is lesjes over goede tafelmanieren in te voegen (b.v. dat Rendeltje zijn aardappels niet met een mes mag bewerken), dan moet het toch ook mogelijk zijn iets van ons ideaal te laten merken.
Nu doet het geheel wel wat „liefjes" aan. Hoe het ook zij, wij zien met belangstelling uit naar de volgende deelen van Rendeltjes Vertelselboek, want Rendeltjes vader heeft groot gelijk, lang niet iedere moeder weet zooveel verhaaltjes te verzinnen als Rendeltjes mammie.
De teekeningen van Ferry Zipper zijn erg aardig.
J. H. NIJE—VAN AS

Dr. D. A. G. Bruggeman: **De Kleuteropvoeding.** Rijk der Vrouw-reeks no. 1. 100 blz. Uitgave N.V. Uitg. Mij. „Opbouw", Amsterdam 1943.
Dit goed verzorgde, keurig geïllustreerde, boekje is het eerste van een 4-tal werkjes over de opvoeding van onze jeugd.
Het is populair geschreven in de goede beteekenis van het woord.
En toch: welk een massa wetenswaardige dingen en . . . wijsheid treffen wij aan in die luttele honderd bladzijden. Bij het lezen blijkt ons weer duidelijk, hoeveel ons toch samenbindt bij alle verscheidenheid en verdeeldheid: bezitten we niet allen liefde voor onze kinderen, onze jeugd en dus voor ons volk? En wanneer we dan een boekje ter hand nemen van iemand, die aan kennis en ervaring ook levenswijsheid paart en dit alles op prettige wijze weet te uiten, dan hebben we precies, wat we in dezen tijd noodig hebben: een boekje, dat ons allen weer dichter tot elkaar brengt, bezield door de liefde voor onze kinderen.
De schrijver propageert een *positieve, organische* opvoeding, passend bij *onzen Noordschen aard*, die begint in de prille jeugd. Hij hekelt het aanhoudende verbieden (negatieve opvoeding), dat voortdurend constateeren van wat niet mag en stelt daar tegenover: vóórdoen, vóórleven; niet zeggen, wat *niet* mag, maar wel zeggen, wat gedaan *moet* worden en *hoe* dat zal geschieden. En dan: het kind het *zelf* laten doen; laten *groeien*!
Als doel stelt hij: het kind moet opgroeien tot *een goed lid van zijn geslacht* en *zijn volk*; dus: *versterking* van de *volksgemeenschap* en zijn motto is: „*Word, die ge zijt!*"
Hij stelt daartoe 6 richtlijnen op: 3 negatieve en 3 positieve.
Het boekje zit vol aardige gedachten en frissche belichtingen: een overpeinzing bij een slapend kindje; een biologisch praatje over groei; de moeder, die „tante" wordt; over Fröbel en Montessori; over den Kindergarten, de bewaarschool, de kleuterschool en het kleuter*heem*; over kameraadjes, kameraadschap en dienen; over voorlezen, vertellen, teekenen, kleuren en zingen, over spelen en werken, enz., enz.
En telkens constateeren wij ouderen, soms met eenige schaamte, dat we het fout doen (of deden), met onze eigen kinderen: we leeren zelf nog.
Tenslotte nog eenige uitspraken van den schrijver: kleuteropvoeding is gezinsopvoeding; de school voor kleuters moet dus zoo dicht mogelijk het gezinsleven naderen en daarom het *heem* worden; de opvoeding moet positief zijn, volgens onzen Noordschen aard; daarom is het uitheemsche reeds bij voorbaat verwerpelijk; de opvoeding moet ook organisch zijn, omdat ons volk een organisme is; kind en volk moeten kunnen groeien: grooter en beter worden; jeugd moet jeugd opvoeden. Eerst moet het kleine kind groeien naar de „groote school"; daarna moet het groote kind groeien naar de „Groote School": het Leven, de gemeenschap.
Moge dit boekje in handen komen van vele opvoeders en moge het hen positief beïnvloeden tot de Daad!
J. KAKEBEEKE

Die nieuwe grondslag van ons denken heet een nieuwe uitgave van Westland. Het is de vertaling van een klein werkje van Darré, van wien nu ook de beide hoofdwerken in het Nederlandsch gelezen kunnen worden.
Deze maken dit boekje niet overbodig. Omgekeerd kan men zeggen, dat wie die kent, nog meer in dit boekje vindt, dan wie voor het eerst met Darré kennis maakt. En toch is het daar zeer geschikt voor. Het vooronderstelt niet veel kennis omtrent erfelijkheid en erfgezondheid, maar draait eigenlijk om de groote vraag: wat doen wij met de nieuwe inzichten, waartoe verplichten zij ons? En dan brengt hij ons de overtuiging bij, dat zij ons tot zeer veel verplichten, dat zij een omwenteling beteekenen op het gebied van de voortplanting.
Hij wijst er op, hoe wij spreken van algemeen belang dat vóór persoonlijk belang gaat, maar hoe wij dit op dit allesbeheerschende terrein nog niet hebben begrepen. Dit is dan ook de „grootste geestelijke omwenteling", die zich gaat voltrekken en waar deze eeuw genoeg aan zal hebben, „misschien maar net toereikend" voor zal zijn. Dat dit de belangrijkste problemen van deze eeuw zijn, hebben ook zeer vele nationaal-socialisten bij ons nog niet ingezien. In dit verband spreekt hij ook van het buitenechtelijke kind, van de vereering der voorvaderen, van „de opvoeding der jeugd tot onbevangenheid in alle vragen betreffende het lichaam" en onderstreept dit met de afbeeldingen. Dan zal het weer mogelijk zijn, tot de „opvattingen omtrent de zedelijkheid onzer Germaansche voorouders terug te keeren". Natuurlijk zijn wij daar nog ver vandaan. Natuurlijk laat zich zooiets niet door spitsvondige redeneeringen of wetten bepalen. Natuurlijk moet het tot bewustheid rijpen en groeien en zal de Germaansche mensch wegen vinden, want „thans wordt duidelijk, dat de bloedgedachte als zoodanig de dragende idee van de 20e eeuw zal worden en alle problemen van de 20e eeuw slechts gewaardeerd kunnen worden in hun verhouding tot de bloedgedachte".
J. C. NACHENIUS

Oostlandreeks 1, 2 en 3.
De eerste drie nummers der Oostlandreeks van de uitgeverij Westland, in volgorde geheeten: „De volkeren van Oost-Europa", „Kaukasië", en „Unie der Socialistische Sowjet Republieken (U. d. S. S. R.)", zijn thans eenigen tijd in den handel verkrijgbaar.
Het zijn goede Nederlandsche vertalingen van uit Duitsch populair wetenschappelijk verzamelmateriaal samengestelde werkjes met overeenkomstige titels. Als zoodanig zijn ze zeer bruikbaar in handboekerijen of in de verzameling literatuur over Rusland bij hen, die er een algemeene studie over maken.
Het eerstgenoemde boekje bevat veel algemeene gegevens over de volkeren — het is goed dat daardoor vanzelf de nadruk erop valt, dat de „U. d. S. S. R." is opgebouwd uit *talrijke verschillende* volkeren — terwijl er ook eenige gegevens uit de staatkundige geschiedenis in te vinden zijn. Het is slechts jammer, dat in alle werken van deze soort moet worden uitgegaan van door de bolsjewisten gedane bekendmakingen. Hoever zijn deze betrouwbaar?
„Kaukasië" bevat een probleem, dat — in ieder geval voor vele belangstellenden in ons land — veel minder urgent is. Er zijn evenwel geschiedkundige, aardrijkskundige en economische gegevens in te vinden, die in het kader van de voorlichting over de geheele Sowjet-Unie van belang zijn!
Het overzichtelijkst in nummer drie van de reeks zijn het schema der organisatie van het wereldbolsjewisme en de kaart met de staatkundige indeeling der U. d. S. S. R. Dit zal tot iederen Nederlander een duidelijke taal spreken. Een bezwaar is m.i. dat de partijorganisatie is besproken als een koud ding, zonder de aanwezigheid van een achtergrond — hoe donker op zichzelf ook — voldoende aan te duiden. Dit werkt verkeerde gevolgtrekkingen in de hand bij lezers, die het verderfelijke van dien achtergrond niet voldoende kennen. Elke groote organisatie, op zichzelf genomen, is aantrekkelijk.
Voorlichtend is dit laatste werkje daarom onvolledig, propagandistisch is het onjuist.
B. VAN DEN TEMPEL

Egmont Colerus: **Van 1 × 1 naar integraal; wiskunde voor iedereen.** Nederlandsche bewerking van Dr. J. A. A. Verlinden; 6e druk, 1943; N.V. Roman-, boek- en kunsthandel H. Nelissen, Amsterdam.
Wanneer er bij een populair boek over de wiskunde behoefte bestaat aan een zesden druk, dan beteekent dit dat zoo'n boek in een behoefte voorziet en een leemte aanvult die, ondanks den overvloed van leerboeken der algebra, der meetkunde, der goniometrie, enz., blijkt te bestaan.
Het onderhavige boek van Colerus is geschreven voor belangstellende leeken op wiskundegebied. De schrijver heeft klaarblijkelijk het vermogen aan niet wiskundig-geschoolden den gedachtengang van betrekkelijk moeilijke onderwerpen duidelijk te maken en daardoor den indruk weg te nemen alsof de wiskunde een wetenschap is die slechts voor weinige begenadigden toegankelijk is. Voor de lezing van het boek is overigens een zekere bezonnenheid van oordeel noodig, die men van ernstige volwassenen in het algemeen verwachten mag.
Men verbeelde zich echter niet dat men na lezing, of zelfs na ernstige bestudeering, van het boek, de wiskundige onderwerpen waarover het handelt, beheerscht. Doch men zal dan eenigszins georiënteerd zijn over wat er in enkele onderdeelen der wiskunde alzoo te koop is. Een goede litteratuurlijst aan het einde van het boek wijst den weg aan dien men bij verdere wiskundige studiën volgen kan.
Dr. A. C. DE KOCK

Reinier van de Weert: **De Zee trekt.** Domserie nr. 1. Uitgeverij Nenasu, Utrecht. Prijs *f* 0.50.
Dit verhaal is eenvoudig. 't Is naar een oud recept: mededingers naar een meisje, doodslag, 'n huwelijk-waar-spoed-gewenscht-is, een schipbreuk, een weldoener.
Ongetwijfeld bezit de schrijver de gave van de vertelkunst. Maar laat hij zich dan oefenen. De stijl is onvoldoende, ook als men matige eischen stelt. De taal hier en daar erbarmelijk.
H. A. ALMOES

Hoofdopsteller: H. C. Nije, Utrecht. Uitgave: Nenasu. Drukker: N.V. Drukkerij voorheen L. E. Bosch & Zoon, Oudegracht 172-176, Utrecht
Verschijnt 1 × maal per twee maanden. Abonnementsprijs f 3.— per jaar. Geen losse nummer verkoop. K 2350 — P 1118/2